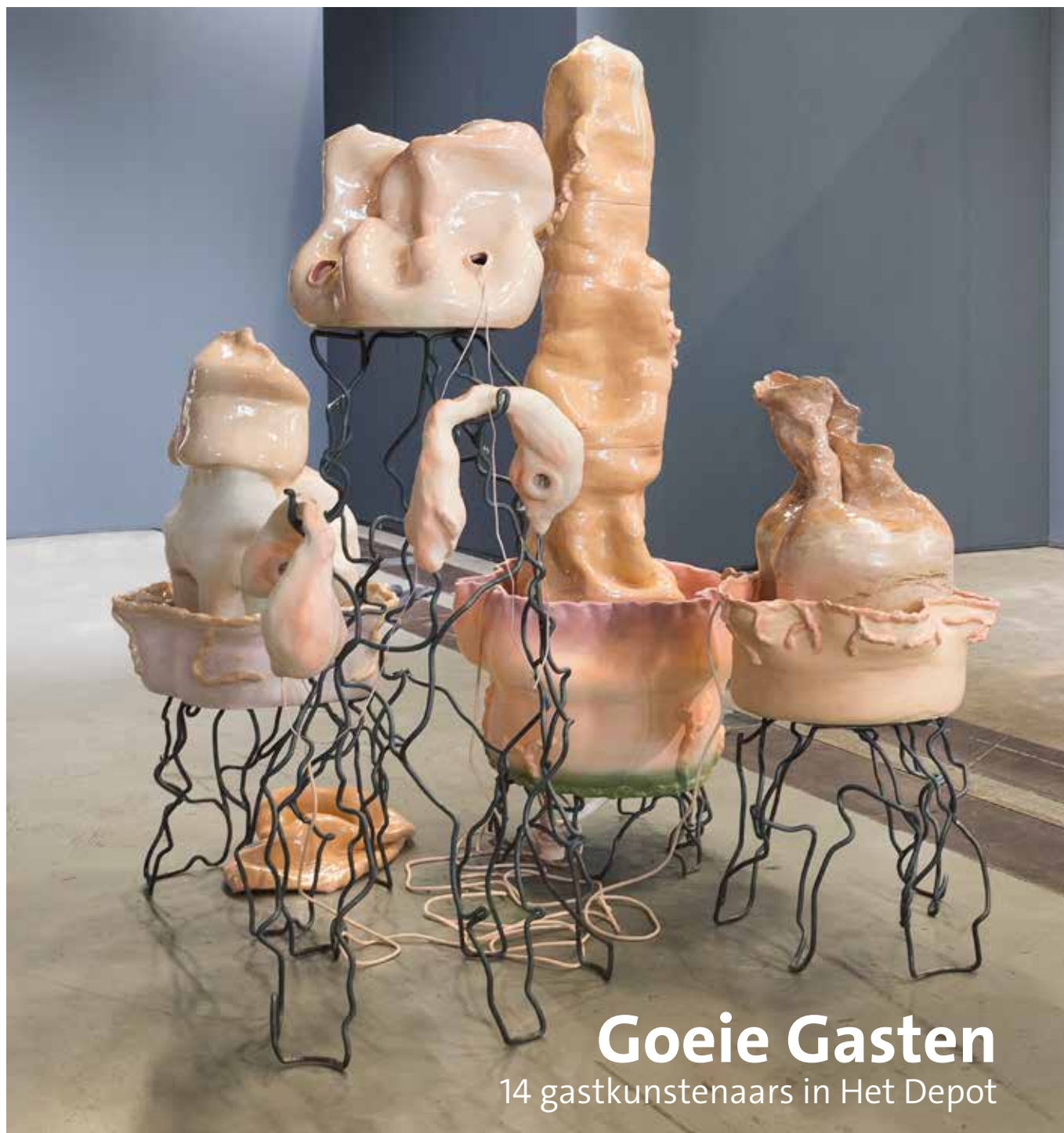

Fragment

nr. 28 | voorjaar 2026

HET DEPOT

Beeldengalerij

Goeie Gasten

14 gastkunstenaars in Het Depot

Goeie Gasten

nieuwe thematentoonstelling
19 april - 20 september 2026

Lia van Vugt

nieuwe solotentoonstelling
21 juni 2026 - 31 januari 2027

Eveline van Duyl

lopende solotentoonstelling
1 februari - 14 juni 2026

Beeld voorzijde omslag: Tara-Eva Kuipers Wentink | MAY MY ROOTS CRACK YOU OPEN
Beeld achterzijde omslag: Lia van Vugt | atelier

Beeldengalerij Het Depot

HET DEPOT

Beeldengalerij Het Depot beschikt over drie verschillende locaties: de 19de-eeuwse Villa Hinkeloord aan de Generaal Foulkesweg, waar Het Depot in 2004 van start ging, en de gebouwen aan de Arboretumlaan uit de vroege en de late 20ste eeuw: het hoofdgebouw en het gebouw De Peppel.

Alle gebouwen grenzen aan Arboretum De Dreijen, de bomentuin van Het Depot. Stichting Het Depot ondersteunt beeldhouwers van torsen en fragmenten, waarbij de ontplooiingskans van de kunstenaar centraal staat.

FRAGMENT

Fragment verschijnt in het najaar en het voorjaar en biedt voorbeschouwingen en nieuws over de tentoonstellingen en de andere activiteiten van Het Depot.

Hanneke Roelofsen | Water&wind, paperclay, cobalt pigment, 17 x 30 x 10 cm

Welkom bij Beeldengalerij Het Depot

We hebben de nieuwe thematentoonstelling dit keer helemaal anders aangepakt. Waar u misschien van ons gewend bent dat we vaak werken uit onze bestaande collectie op een nieuwe manier exposeren, hebben we er dit keer voor gekozen alleen maar werk van (voor Het Depot) nieuwe kunstenaars te tonen. Werk van beeldhouwers die wellicht maar één tors gemaakt hebben, of van kunstenaars die multidisciplinair werken. Toch vonden we bij al deze kunstenaars werken die prachtig passen in Het Depot. Ik nodig u van harte uit om te komen kijken naar deze 'Goeie Gasten' bij onze volgende thematentoonstelling.

De werken in de tentoonstelling Goeie Gasten zijn zeer uiteenlopend. Denk aan verschillen in materiaal, kleur, vorm, of mate van abstractie. Deze tentoonstelling benadrukt dan ook de eenheid in verscheidenheid; de unitas in diversiteit. In al hun diversiteit zijn deze beelden toch een eenheid. Over verbinding vindt u daarom ook meer in deze Fragment.

De nieuwe solotentoonstelling is van Lia van Vugt; zij is al vanaf het allereerste uur bij Het Depot betrokken en u vindt flink wat werken van haar in onze collectie. Toch zult u ook door de diversiteit van haar werk verrast worden, want na een zoektocht door haar atelier is er een solo samengesteld met zeer uiteenlopende werken – van gladde, transparante glazen torsen tot maskers van fietsbanden.

Verder kunt u zich in deze Fragment tegoed doen aan een diepgaand stuk van Mirjam Lemmens over de Anna Paulownaboom. Mirjam legt zich toe op het collectiebeheer van onze arboreta. Haar tekst is een wervelende reis door de geschiedenis, die samenkomt in ons eigen arboretum. Annelies Dollekamp, patissier en één van de drie vaste koks in ons restaurant Linnaeus, deelt haar recept voor een heerlijke sinaasappeltaart.

Ik hoop dat u geniet van deze nieuwe editie van Fragment, en zie u graag in onze Beeldengalerij.

Met warme groet,

Anneloes Dijkman
directeur Beeldengalerij Het Depot

52

42

50

76

10

84

88

64

68

86

62

Inhoud

6 Agenda voorjaar 2026
Wat vindt er wanneer plaats in Het Depot?

8 Thematentoonstelling Gocie Gasten
Verbinding in Het Depot

10 De nieuwe thematentoonstelling Gocie Gasten
14 gastkunstenaars in Het Depot

42 Een boom van verbinding

50 Het Depot gezien door bezoekers

52 Een weerzien met Lia van Vugt
Solotentoonstelling

62 Concert: The saxophone craze
Vrijdag 13 februari 2026 | 20.15 uur
Duo Calvadoré:
Arno Bornkamp, saxofoons
Jan Lust, piano

64 Eveline van Duyl
Solotentoonstelling

68 Parels van de arboreta
De Anna Paulownaboom

76 Beeldengedicht

82 Paar in steen

84 Tekenwedstrijd:
Kleine kunstenaars in Het Depot

86 Concert: Palette!
Vrijdag 22 mei 2026 | 20.15 uur
Noëlle Drost, sopraan
Maurice Lammerts van Bueren, piano

88 Van cakebeslag tot chocoladekrullen
Mijn reis in de patisserie

92 Het Depot
Doelstelling en werkwijze, contact- en adresgegevens
Stichting Utopa
Colofon

Agenda

HET DEPOT: TENTOONSTELLINGEN, EVENEMENTEN EN ANDERE ACTIVITEITEN

Goeie Gasten

Zondag 19 april 2026 tot en met
zondag 20 september 2026
Thematentoonstelling, hoofdgebouw

Voor Goeie Gasten nodigde Het Depot 14 kunstenaars van verschillende generaties uit. In deze groepstentoonstelling wordt het menselijk lichaam in uiteenlopende abstracties verbeeld. U ziet torsen en fragmenten met een opvallend verschillend materiaalgebruik: papier, glas, (kien)hout, brons, polyester, acrylhars, keramiek, gips, klei, koperdraad, en siliconen zijn de materialen waarin klassieke torsen maar ook robotica en ‘nieuwe’ lichaamsdelen vertegenwoordigd zijn.

Lia van Vugt

Zondag 21 juni 2026 tot en met zondag
31 januari 2027
Solotentoonstelling, Hinkeloord

Lia van Vugt toont meer dan 20 jaar na haar eerste solotentoonstelling in Het Depot haar meesterlijke hand in zeer uiteenlopend werk. We noemen een aantal categorieën werktitels, zoals glas, fietsband, maskers en steen. Voor een deel overlappen deze categorieën met werken van verschillend materiaal elkaar. De grootste gemene deler is echter wel het vakmanschap.

Levensloop

Zondag 5 oktober 2025 tot en met
maandag 6 april 2026 (Pasen)
Thematentoonstelling, hoofdgebouw

De thematentoonstelling Levensloop neemt u aan de hand van beelden uit de collectie van Het Depot mee door het menselijk leven, van geboorte tot het graf. De tentoonstelling wordt aangevuld door een speciaal voor Het Depot geschreven tekst van literair auteur Nikki Dekker.

Eveline van Duyl

Zondag 1 februari tot en met
zondag 14 juni 2026
Solotentoonstelling, Hinkeloord

Met deze solotentoonstelling toont Van Duyl haar werken van de afgelopen jaren, veelal van hout. De huid van de beelden van Van Duyl, met soms humoristische en dan weer elegante toevoegingen en versieringen, geeft haar werk een aantrekkelijke en pretentieloze toets. Het werk van Van Duyl laat zich op verschillende manieren zien, en nodigt ons uit om onbevangen te kijken.

Muziek, films en lezingen

Vrijdag 13 februari 2026 | 20.15 uur

Concert: The saxophone craze

Duo Calvadoré:

Arno Bornkamp, saxofoons

Jan Lust, piano

Duo Calvadoré speelt op saxofoon en piano een bruisend programma waarin ze het publiek meenemen naar de Roaring twenties. Vol vrijheid en ritme brengen zij een finest selection van door jazz beïnvloede klassieke muziek van onder anderen Gershwin, Ravel en Schulhoff. Een sprankelende ode aan de jazz spirit in de klassieke muziek.

Muziek, films en lezingen

Vrijdag 22 mei 2026 | 20.15 uur

Concert: Palette!

Noëlle Drost, sopraan

Maurice Lammerts van Bueren, piano

Een programma met piano en zang waarin kleuren centraal staan, waarin schilderijen van Watteau getransformeerd worden in noten en woorden, en waarin sculpturen van Henry Moore, Alberto Giacometti en Pablo Picasso tot leven komen.

Eja Siepman van den Berg

Permanente tentoonstelling, Villa Hinkeloord

Villa Hinkeloord biedt ruimte aan de permanente collectie van Eja Siepman van den Berg. In 2004 opende Beeldengalerij Het Depot in de 19de-eeuwse Villa Hinkeloord haar deuren met een tentoonstelling van haar werk. In de winkel van Het Depot zijn diverse door Het Depot uitgegeven publicaties over het werk van Eja Siepman van den Berg verkrijgbaar.

Emile van der Kruk

Permanente tentoonstelling, gebouw De Peppel

In het unieke gebouw De Peppel is een oeuvre-collectie van Emile van der Kruk te vinden, bestaande uit meer dan houten 100 beelden. De beelden van Emile hebben een eigen expressieve beeldtaal, waarin emotioneel realisme leidend is. De monografie over zijn werk is te verkrijgen in de winkel van Het Depot en deze kunt u online bestellen.

Tentoonstelling arboreta De Dreijen & Hinkeloord

Permanente tentoonstelling

Bij Beeldengalerij het Depot horen twee arboreta: Hinkeloord en De Dreijen. Met veel aandacht zorgen we voor deze bomentuinen, waar ook beelden te vinden zijn. Over onze arboreta is de vaste tentoonstelling ‘Van mensen, bomen

en planten’ te bezoeken op de hoofdlocatie. Een zinnenprikkende tentoonstelling die toont dat plant, mens, kunst en cultuur onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Na een rondgang en het bekijken van de film wandel je ineens anders door de arboreta van Het Depot: onbevangen en verwonderend, net als toen je nog een kind was.

Goeie Gasten

Unitas in diversitate | Eenheid in verscheidenheid

Verbinding in Het Depot

Het Depot brengt mensen samen.

Of je er nu werkt, bezoeker bent of kunstenaar: de tentoonstellingen en activiteiten in Het Depot zorgen ervoor dat mensen samenkomen. Het gevolg van dit samenkomen van mensen met allerlei verschillende achtergronden, interesses en talenten is “verbinding”.

Om te beginnen denken we aan de verbinding tussen mensen onderling. Een paar voorbeelden binnen Het Depot: er ontstaat verbinding tussen kunstenaars en bezoekers, tussen onze gastheren en gastvrouwen en bezoekers, tussen de educatieve medewerkers en scholieren tijdens de educatieve programma's en rondleidingen, bij een kopje koffie of een lekkere lunch in het restaurant. Daarnaast ontstaat er niet alleen verbinding tussen mensen onderling, maar ook tussen mens en natuur, bijvoorbeeld tijdens wandelingen in de arboreta. In 2018 hebben we al eens een tentoonstelling georganiseerd met als titel “Bomen zijn als mensen”, maar over bomen later in deze Fragment meer. En last but not least, uiteraard de verbinding tussen mens en sculptuur. Het werk van kunstenaars krijgt een nieuw leven op het moment dat het gezien en gevoeld wordt (en dat laatste kan in Het Depot bij de meeste beelden letterlijk!).

Maar wat verstaan we eigenlijk onder het begrip “verbinding”?

Het woordenboek geeft ons allereerst een scheikundige definitie: “uit meer dan één element samengestelde stof”.

En daarnaast een algemenere verklaring, en wel “samenstelling”. Met dit tweede begrip kunnen we beter uit de voeten. De nieuwe tentoonstelling is namelijk niet alleen een “tentoon”-stelling, maar deze keer ook een “samen”-stelling van als het ware “éénlingen”. Het is werk van kunstenaars die voor de eerste keer bij Het Depot te gast zijn, waarbij er telkens één beeld of een klein aantal beelden van een kunstenaar getoond wordt. De werken zijn geselecteerd uit portfolio's die Het Depot gedurende een aantal jaren ontvangen heeft, waarbij de meeste kunstenaars ‘slechts’ één beeld (een “éénling”) in hun collectie hadden dat binnen onze collectie zou passen. Zo toont deze tentoonstelling uitsluitend nieuw werk, met een enorme verscheidenheid, dat door Het Depot tot een eenheid is samengebracht. Een ware “eenheid in verscheidenheid”, een “unitas in diversitate”.

Waarom is verbinding zo belangrijk?

Wij mensen zijn sociale wezens. Verbinding is een basisbehoefte van elk mens. We hebben als mens de behoefte om ergens bij te horen, dat groter is dan wijzelf. Dat inspireert ons, dat geeft ons een reden van bestaan. Uit onderzoek is

gebleken dat een aantal elementen hierbij van belang is. Verbinding ontstaat o.a. als je als mens (kunstenaar, werknemer, bezoeker) gezien, gehoord en gewaardeerd wordt. Aan verbinding ontleen we steun en kracht. Van verbinding krijgen we energie, worden we opgeladen. Interesse in de ander ligt aan de basis van dit alles.

In een artikel in het NRC (van 8-9 november 2025) schreef Robbert Dijkgraaf (natuurkundige en voormalig minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen) over het begrip “nieuwsgierigheid”. Een klein gedeelte daaruit citeer ik graag: “Nieuwsgierigheid is het intrinsieke plezier om vragen te stellen. Niet omdat het tot nuttige of belangrijke antwoorden leidt, maar uit pure verwondering over de wereld en de rijkdom van het onbekende. Het is een diep menselijke eigenschap die een leven lang kan meegaan. Sterker nog, nieuwsgierig blijven is een uitstekende manier om gezond oud te worden. Juist op latere leeftijd toont het zijn waarde. Nieuwsgierigheid leert je omgaan met onzekerheid en verandering. Interesse in de ander helpt je in het aangaan van nieuwe verbindingen.”

Nieuwsgierigheid is bij uitstek een eigenschap van de kunstenaars die bij Het Depot hun werk tentoonstellen. Interesse in de ander, in de mensen achter de sculpturen, en het aangaan van nieuwe verbindingen zijn belangrijke uitgangspunten van Het Depot. In de nieuwe tentoonstelling “Goeie Gasten” komen deze waarden prachtig samen!

Sylvia de Munck

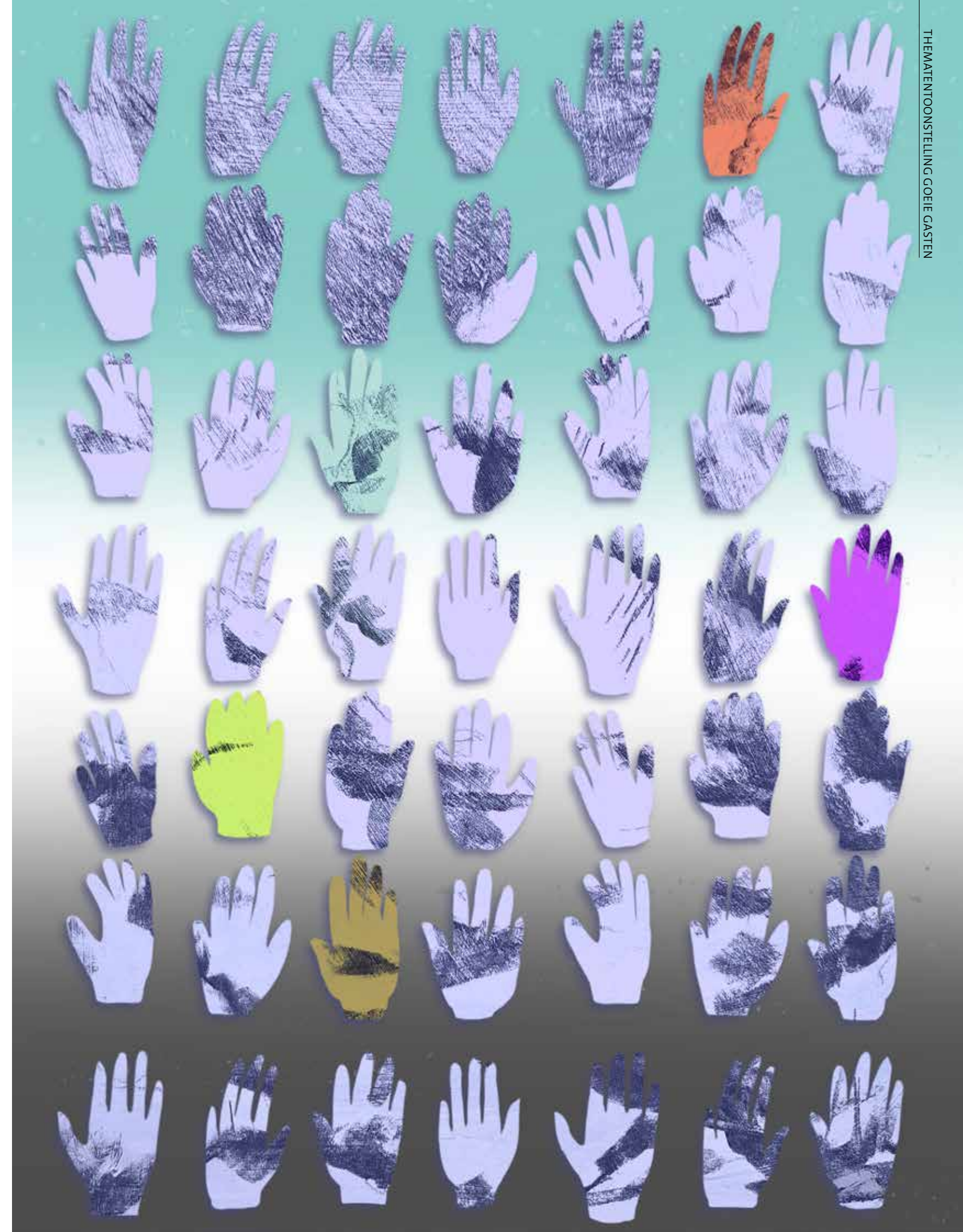
De nieuwe thematentoonstelling **Goeie Gasten**

14 gastkunstenaars in Het Depot

Opening op zondag 19 april 2026 om 14.30 uur door Johan Luijmes en te zien tot en met zondag 20 september 2026

Voor Goeie Gasten nodigde Het Depot veertien kunstenaars uit waarvan het werk voor het eerst in Wageningen is te zien. In deze groepstentoonstelling, waarin het werk van verschillende generaties kunstenaars samenkomt, wordt het menselijk lichaam in uiteenlopende abstracties verbeeld. Het Depot toont in 'Goeie Gasten' torsen en fragmenten van het menselijk lichaam met een opvallend verschillend materiaalgebruik.

Papier, glas, (kien)hout, brons, polyester, acrylhars, keramiek, gips, klei, koperdraad, en siliconen zijn de materialen waarin klassieke torsen maar ook robotica en 'nieuwe' lichaamsdelen vertegenwoordigd zijn. Als vanzelf geeft 'Goeie Gasten' een zicht op de verschillen in de verbeelding van het menselijk lichaam.

Het is heerlijk schatgraven naar de werken van beeldhouwers die in deze parallelle wereld hun eigen werk maken.

De deelnemende kunstenaars zijn geselecteerd uit de grote hoeveelheid portfolio's die het afgelopen decennium naar Het Depot zijn gestuurd. De gemeenschappelijke noemer van Goeie Gasten is, zoals bij alle tentoonstellingen in Het Depot, de verbeelding van het menselijk lichaam. De werken van Patula Berm, Rob Cerneus, Ike van Cleeff, Badriah Hamelink, Bertus Haverkort, Mark van den Heuvel, Huub Holthuizen, Tara- Eva Kuipers Wentink, Bart McLeod, LMG Ploem, Hanneke Roelofsen, Leontine Sies, Lisanne Wepler en Thijs Wieman laten grote verschillen in vormtaal en inhoudelijke uitgangspunten zien. Klassiek werk waarin de harmonieuze voorstelling van een lichaam wordt afgebeeld in de tentoonstelling gecombineerd met werk waarin robotica, van het lichaam afgeleide abstracte vormen, en zelfs een nieuw orgaan een rol spelen.

De atelierbezoeken aan de kunstenaars als voorbereiding voor deze tentoonstelling waren verrassende speurtochten. Kriskras door Nederland en België voerde de weg van eeuwenoude boerderijen naar oude spoorwegterreinen; naar eentonige huizenblokken waar je via anonieme ingangen terecht komt in een oude school, een garage of een lang geleden verlaten fabriek. Van landelijk gelegen immense ateliers tot het spreekwoordelijke en in dit geval letterlijke kunstenaarsparadijs driehoog achter. Het is heerlijk schatgraven naar de werken van beeldhouwers die in deze parallelle wereld hun eigen werk maken.

In de aanloop naar deze tentoonstelling hebben we de kunstenaars gevraagd om iets over hun werk te vertellen of ons teksten te geven die over hen geschreven zijn. Uit die teksten die de deelnemers aan Goeie

Gasten hebben aangeleverd is wel het een en ander over hun werkwijze te destilleren. En ook de titels geven veel prijs over de manier van werken. Iedereen die titels als Tors, MAY MY ROOTS CRACK YOU OPEN, Frankenstein, Pixels, Dolce Vita, Wegkijken, Antipode, Cosmic Milk, Cry me a river, Il volo, Unknown hoort kan zich een (eigen) voorstelling maken van de inspiratiebronnen van de kunstenaars. Is het van belang om te weten wat je ziet? Gelukkig kunnen we dat aan de kijker zelf overlaten.

Lisanne Wepler

In Goeie Gasten tonen we de Torso van Lisanne Wepler. Elders in Fragment op bladzijde 42 vindt u in het artikel 'Een boom van verbinding' informatie over Lisanne Wepler

Lisanne Wepler | Het atelier van Lisanne met de torso, november 2025

Badriah Hamelink

Cosmic Milk gaat over vloeibaarheid in beweging, zowel in vorm als in inhoud. Het is veelzijdig in betekenis en spreekt tot ons aangeboren gevoel om betekenis te geven aan wat we zien. De onderstroom van dit werk is zowel intiem als expansief van omvang, en vermengt menselijke dynamiek met materiële eigenschappen op een manier die lijkt op hoe massa zich gedraagt in de natuurlijke wereld op kleine schaal, zoals in mineralen, en op grote schaal, zoals in wolken of nevels in de ruimte.

Op het eerste gezicht lijkt het een amorfe kolom witte materie, die gewichtloos in de ruimte zweeft. Als je eromheen loopt, ontvouwt zich een dans van twee figuren; de ene draagt de andere in een spiraal omhoog, de andere opent zich als wolken die open breken.

“Ik heb geprobeerd iets te creëren dat je optilt (het woord ‘elevatie’ kwam steeds bij me op) en voor mij is liefde het meest verheffende wat er is, dus terwijl de klei steeds naar beneden zakte en uit elkaar viel, voerde ik een race tegen de klok en de zwaartekracht om datgene op te bouwen dat mij het meest dierbaar is.”

Badriah Hamelink | Cosmic Milk, Mixed media, 10 cm x 56 cm x 67 cm
Fotografie: Fotostudio Adashn, Andrea Bonderup

Bart McLeod | Tors

Bart McLeod

Bart McLeod werd opgeleid aan de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten te Den Haag en voor een klein maar belangrijk deel aan de Glasgow School of Art te Glasgow, Schotland. Op de academie in Den Haag doorliep hij de richting ‘schilderen, tekenen en vrije grafiek’ van 1988 tot 1992, waarbij hij in het kader van een informele uitwisseling in 1991 enige tijd in Glasgow kon studeren. Sinds 1992 is McLeod zelfstandig beeldend kunstenaar en in die hoedanigheid heeft hij deelgenomen aan tal van exposities in Nederland, met als een van de hoogtepunten de eerste presentatie van zijn serie ‘Karikaturen op de samenleving’ in 1994 in de Kumpulan Bronbeek te Arnhem.

In 2011 is hij begonnen met beeldhouwen naast het schilderen, met name in hout, maar hij werkt ook met andere materialen. McLeod werkt als beeldhouwer naar model. Voor Goeie Gasten werd de vrouwentors die hierboven afgebeeld is in brons gegoten.

FOTO PETER MICHIELSEN

Bertus Haverkort

Kienhout is semi-fossiel hout. Grillig gevormde overblijfselen van eikenbomen die zo'n vijf- tot achtduizend (!) jaar geleden groeiden, in het veen zijn terechtgekomen en in de zuurstof-arme omgeving zijn geconserveerd. Het prehistorische hout verwijst naar de (Germaanse) wortels van onze cultuur en naar de Cuneralegende van zijn woonplaats Rhenen. Zijn beelden staan in de Binnenveldse Hooilanden bij Wageningen en op de rotondes, de Cuneraheuveld en de Cunerapelgrimsroute in Rhenen.

De geëxposeerde beelden refereren aan de huidige klimaat- en biodiversiteitscrisis.

Hebzucht geeft een eenzame figuur weer die geld en macht heeft verzameld. Hij heeft zijn omgeving kaalgeplukt en weet niet waar hij het geld moet laten. Materiaal: Kien- en perenhout.

Het beeld **Wegkijken** verwijst naar het

geologische tijdperk waarin de mens wereldwijd het milieu en klimaat heeft beïnvloed. Door klimaatverandering verschroeit de aarde. Er verdwijnen soorten van insecten, planten, dieren en van traditionele culturen. De mens heeft de neiging om de problemen te ontkennen of weg te kijken. Materiaal: kienhout en lep.

Donar met de Hamer verwijst naar het voorchristelijke tijdperk. De tijd waarin de moeraseiken hier groeiden. De eik werd beschouwd als een heilige boom waar rituelen en feesten onder werden gehouden. De jagers en verzamelaars hadden ontzag voor de natuur. De Germaanse god Donar was de god van het geweld. Met zijn magische hamer Mollnir kon hij over grote afstanden doel treffen en de hamer keerde steeds weer naar zijn bezitter terug. De hamer die de ruimte doorkliefde veroorzaakte donder en bliksem. Onweer was angstaanjagend. Het huidige gebruik van een voorzittershamer (met

magische kracht) is een overblijfsel uit die tijd. Materiaal: Wortel en staak van kamperfoelie, eik en de hamer van kienhout.

De **Wachter op de drempel** is gemaakt van puur kienhout. Het symboliseert de stem van het geweten, het innerlijk weten, die spreekt bij grote veranderingen die mensen teweeg brengen. Het vraagt moed om daar naar te luisteren. De deur staat op een kier

Hoera! Is gemaakt van hout van vlier. Het is een juichkreet om uit te drukken dat er ook tekenen zijn van hoop. De vele voorbeelden van positieve verandering nodigen uit om in plaats van verzet en protest, het feest van de op handen zijnde transitie te vieren.

Ieder beeld drukt haar verhaal uit in de vorm van een haiku. Een Japanse versvorm van drie regels met 5, 7, 5 lettergrepen.

Bertus Haverkort studeerde in Wageningen, en werkte aan duurzame landbouw in Colombia, Bolivia, Ghana en India. Hij legde de nadruk op lokale ecologie, traditionele boerenkennis en inheemse cultuur. Hij volgde de basisopleiding van de Hoge School der Kunsten en de Nieuwe Academie in Utrecht en nam les bij Ole Langerhorst in Frankrijk en Herman Hofmans in Arnhem. Hij werkt voornamelijk met hout. Kienhout heeft zijn voorkeur.

Wachter op drempel
Bewaakt steeds ons geweten
Luisteren vraagt moed

Hebzucht bevangen
Geld en macht in zijn bezit
Wereld kaalgeplukt

Donar met hamer
Werktuig van kracht en geweld
Werkt als boemerang

Hoera, er is hoop
Transitie naar duurzaamheid
Van Protest naar Feest

Wegkijkende mens
Verwoest klimaat en aarde
Het antropoceen

Huub Holthuisen

De Amsterdamse beeldhouwer Huub Holthuisen (Hilversum 1949) maakt bronzen sculpturen waarbij het menselijk lichaam als uitgangspunt dient. Hij varieert in de vorm van torso's eindeloos op het thema van het contraposto. Met een zorgvuldige gewichtsverdeling weet hij een asymmetrische harmonie te bereiken die zijn oorsprong vindt in het klassiek ideaal van de menselijke schoonheid. Holthuisen stileert zijn figuren tot aan de rand van het herkenbare. Hij zoekt naar het evenwicht tussen scherp gebeeldhouwde vlakken, holle en bolle vormen en vloeiende lijnen en contrasten. Holthuisen citeert in de beschrijving van zijn werk Rudi Fuchs: 'Over kunstwerken is van alles te zeggen. Zolang je maar kunt zien wat je zegt, anders is het onzin.'

Ike van Cleeff

De beelden van Ike van Cleef (1952) vormen gestalten en gedaantes die zich met haar aanwezigheid verhouden. Ze worden gevormd vanuit haar eigen figuur. Ze maakt een ijzeren skelet en vormt daaromheen met klei het beeld. Vervolgens maakt ze mallen en gebruikt die om een hol beeld van een halve tot een centimeter dikte te maken in een sterke gipssoort. Het idee dat een beeld een vliegend voorwerp kon zijn, leidde tot beelden die zich voordoen als buitenaardse wezens, levende machines en apparaten of combinaties daarvan.

Al haar beelden hebben een organische grondslag maar daaraan zijn elementen toegevoegd. De zwaarte van het materiaal waarmee ze werkt krijgt in het beeld een vluchtige uitwerking, een zwevende aard. Vorm en betekenis contrasteren met elkaar, zodat het beeld wrikt als een wig in je waarneming.

Haar beelden hebben iets wezenlijks doordat ze met de hand zijn gevormd. Je kunt goed zien hoe ze zijn gemaakt, waardoor je er een tastbare verhouding mee aan kunt gaan. Meer nog dan een visuele gewaarwording vormen haar beelden een tactiele waarheid. Ze hebben een zelfstandige aanwezigheid die zich los heeft gemaakt van de feitelijke werkelijkheid. Ze tonen aan dat niets ondenkbaar is en dat het de vrijheid van de kunstenaar is om het zogenaamd onvoorstelbare toch voorstelbaar te maken, rationaliteit te ontkennen en je een voorstelling te maken van wat er niet is. *(Fragmenten uit een tekst van Alex de Vries)*

Fotografie Kato Tan

Leontine Sies | Teleman

Leontine Sies | Antipode, brons

Leontine Sies

(Zoeterwoude, 1969)

Leontine Sies volgde haar opleiding aan de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten Den Haag, Afdeling autonoom/beeldhouwen. Leontine Sies heeft een fascinatie voor 'het zijn' van individuen, mens en dier, soms boom of plant. Overeenkomsten van houdingen, gedragingen en anatomie tussen mens en dier vat ze samen in haar beelden. De meeste werken hebben verstilde houdingen; de beelden lijken geconcentreerd in hun 'zijn'.

Inspiratie haalt ze o.a. uit haar directe omgeving, de mens, dier, boom. Maar ook uit de geschiedenis, zoals de Griekse mythologie, de middeleeuwse beelden bij kathedralen, werk van Jheronimus Bosch. Daarnaast is ze geïnteresseerd in de hedendaagse biotechnieken en onderzoeken over ontwikkeling en gedrag van mens en dier. Het dierlijke van de mens, en het menselijke van het dier.

Haar favoriete materiaal om in te wer-

ken is klei. 'In dit materiaal kan ik mij concentreren op het wezen van de creatie, bijvoorbeeld in het maken van details zoals huidplooien. Het beeld in klei is in de meeste gevallen slechts een tussenstadium. Het definitieve beeld wordt in een ander materiaal gegoten. Een materiaal dat bij het beeld past, bijvoorbeeld brons, aluminium, polyurethaan of gips.' Een van de antipoden werd voor de tentoonstelling Goeie Gasten in brons gegoten

LMG Ploem

‘Veel uitleg geven over mijn werk doe ik niet. Wat ik te vertellen heb zit in mijn beelden’ aldus LMG Ploem.

LMG Ploem | Unbearable Lightness,
174 x 150 x 60 cm

LMG Ploem | Cumulus, 53 x 194 x 65 cm

LMG Ploem | Composiet, 65 x 32 x 33 cm

Mark van den Heuvel

Mark van den Heuvel (Tilburg, 1958), zoon van een huisschilder, studeerde hout- en meubelbewerking. Voor Mark is timmeren een weg om zijn leven te ontwerpen. Het maken van houten werkstukken is uiteindelijk, controle-gek zijn om te willen vormgeven, en zelf architect te zijn van zijn leven. De geassembleerde houtverbindingen zijn de seismograaf van zijn ziel en zijn emotie, en zo staat hij centraal in het centrum van zijn eigen definitie als perfectionist en houtspecialist. Op de Academie Sint Joost te Breda leerde Mark van den Heuvel de gulden sne-
de kennen (De Gouden Verhouding), de leer van de vorm (morfologie), de lettervorm en om te gaan met de com-
positieleer. Al deze aspecten vormden hem tot een meester in perfectie en analytisch vermogen, om met mate-
rialen om te gaan. Vervolgens hebben de vormgegeven houtassemblages een
nieuwe picturale monumentale uit-
straling gekregen, een soort echo van een kunstenaarsadem.
(Dominique Ampe)

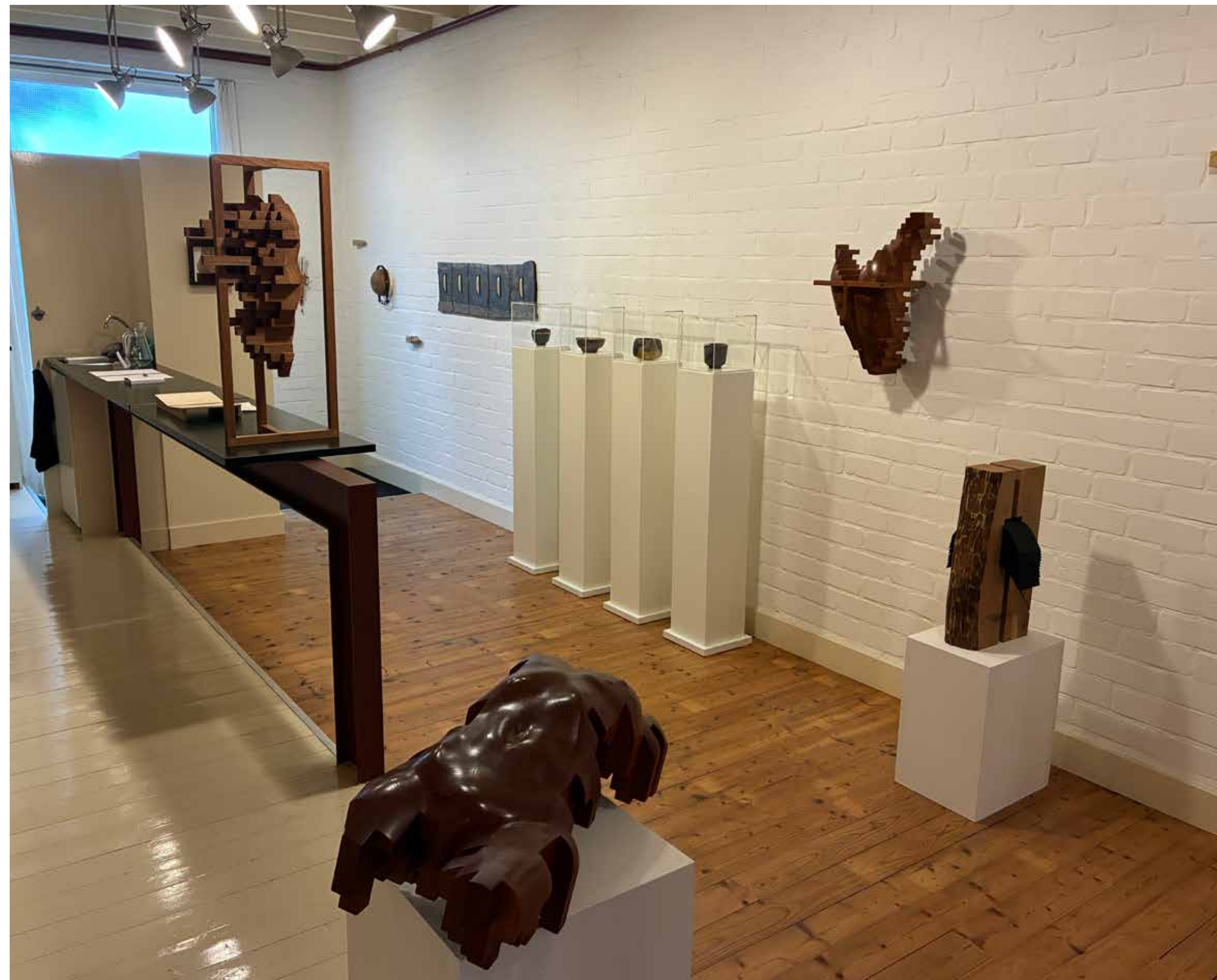
Huid
Verhouding
Kleur
Vorm
Structuur
Ritmiek
Textuur
Contrast
Vakmanschap
Perfectie
Abstractie
Balans
Verbinding
Moment
Orde
Tijdloos
Ingetogen
Intrigerend
Aantrekkelijk
Handzaam
Esthetisch
Verstild

Ik heb een diepgewortelde behoefte tot creëren vanuit een beleevingswereld zonder woorden.'

Mijn hoofd staat nooit stil

'Ik zet mijn ambacht en intuïtie in om losse elementen vloeiend samen te brengen. Het meubelmakersvak en grafische vormgeving zijn mijn hand-
vatten voor het maken van verbinding.

Mark van den Heuvel | Pixels, 2015

Patula Berm

'Op een associatieve en intuïtieve manier probeer ik beelden te creëren die vaak een sfeer oproepen van vervlogen romantische tijden, hopend dat mensen even verrast worden en zich in een andere werkelijkheid wanen. Inspirerend vind ik de gedachte van een menselijke gedaante, buiten mijn maat, in steeds weer een andere ruimte. De onderwaterwereld, en prachtige brokaatstoffen zijn o.a. mijn inspiratiebronnen. Met glas kan ik een vertaling

van deze fantasie weergeven. Glas is hierin essentieel voor mij, vanwege de transparantie, de glans en de uitstraling. Ik combineer graag diverse materialen die elkaar versterken en daardoor spannend zijn, zoals serviesgoed, krabbetjes en bestek in combinatie met glas. Ik maak gebruik van diverse technieken; essentieel is dat ik eerst een constructie las van verkoperd lasdraad, soms maak ik eerst een beeld van kippengaas met gips, zaag ik dit in

delen en fusee patronen van glas over deze vormen heen, later assembleer ik dit tot een geheel. Ook maak ik zonder ontwerp meteen een gelaste constructie en bewerk ik deze met diverse glas-technieken zoals fusing en lampwork. De laatste jaren is mijn werk steeds verfijnder geworden, soms pointillistisch en maak ik ornamenten van glas achter een brander.'

Patula Berm | Dolce Vita, gefused bullseye glas en lampwork morettiglas in combinatie met serviesgoed, metalen constructie, multiplex voet, ± 1.90 m

Rob Cerneus

Rob Cerneus is een veelzijdig beeldend kunstenaar, maar zijn wortels liggen in de klassieke beeldhouwkunst. Zijn semi-figuratieve stenen, stalen en bronzen beelden zijn opgenomen in veel particuliere collecties en worden regelmatig aangekocht door gemeenten, waterschappen, bedrijven en instellingen. De laatste 15 jaar slaat hij

zijn vleugels uit met monumentale opdrachten in de openbare ruimte. Cerneus zoekt voor zijn kunstwerken in de openbare ruimte altijd de verbinding met de omgeving. Cerneus is een beeldhouwer die sterk gelooft in de traditionele band tussen beeldhouw- en tekenkunst. Zijn tekeningen zijn zowel autonome kunst-

werken als studies voor zijn beelden. Cerneus heeft zijn opleiding gevolgd aan de Hogeschool voor de Kunsten Utrecht. Hij is opgeleid tot eerste-graads docent beeldende kunst en autonoom beeldend kunstenaar in de disciplines beeldhouwen en tekenen.

Rob Cerneus | Torso man, steen

Rob Cerneus | Torso vrouw

Tara-Eva Kuipers Wentink | MAY MY ROOTS CRACK YOU OPEN

Tara-Eva Kuipers Wentink

Tara-Eva Kuipers Wentink over haar werk: Artist statement

'In mijn werk stel ik biologische organismen centraal. De imperfecties van zowel menselijke als niet-menselijke lichamen, die gevormd zijn door de omgeving of ervaringen, inspireren mij om alternatieve vormen en wezens te bedenken met een eigenaardige schoonheid. Ik maak abstracte, organische vormen die vooral gebaseerd zijn op de innerlijke lichamelijke van mensen en de plantenwereld en schep narratieven waarbinnen al deze entiteiten samen een verbeelde eenheid vormen. Door te werken met keramiek, metaal en textiel, en bewust hard en zacht materiaal te contrasteren, benadruk ik de kwetsbaarheid van natuurlijk leven.'

'Ik creëer fabelachtige omgevingen: ruimtes waar bloemen tanden hebben en groteske weefsels muren bedekken. Ik wil mensen nieuwsgierig maken

naar werelden die verder gaan dan het fysieke werk zelf. Mijn installaties tonen de complexiteit van organismen als voortdurend groeiende en grenzeloos levende ecosystemen, opgebouwd uit diverse materialen, kleuren en vormen. Het is essentieel dat mijn installaties de zintuigen van de toeschouwer aanspreken: zien, horen, ruiken en voelen. De fysieke ervaring is cruciaal. Het werk moet beleefd worden, niet alleen bekeken. Het borrelende water, de zachte wol en de glanzende keramiek nodigen uit tot aanraken en luisteren. Ik wil dat het publiek via mijn sculpturale installaties en de verhalen daaromheen een alternatieve werkelijkheid binnentreedt die vragen oproept over de relatie met ons eigen lichaam en de wereld om ons heen.'

The Lightseed

'Eind 2024 schreef ik een kort science-fiction verhaal: The Lightseed. Dit ver-

haal vormde het uitgangspunt voor de sculpturale installatie MAY MY ROOTS CRACK YOU OPEN, bestaande uit drie water sculpturen en één sculptuur met geluid. Het verhaal speelt zich af in een speculatieve toekomst, waarin een nieuw, mysterieus orgaan begint te groeien op de vena cava; de grootste ader die de lever en het hart met elkaar verbindt. Dit raadselachtige orgaan, genaamd de Lumen Nodus ofwel 'Lightseed', is ontstaan als een reactie op een wereld waarin het menselijk lichaam de complexe sociologische, economische en technologische omstandigheden niet meer kan bijbenen. Deze nieuwe situatie is, ironisch genoeg, het gevolg van de menselijke drang om de wereld naar zijn hand te zetten.'

Tara-Eva Kuipers Wentink | MAY MY ROOTS CRACK YOU OPEN

Thijs Wieman | Frankenstein, 2006, Koperdraad, siliconen, latex, papier-maché klei, robotica, 11 cm x 27 cm x 33 cm

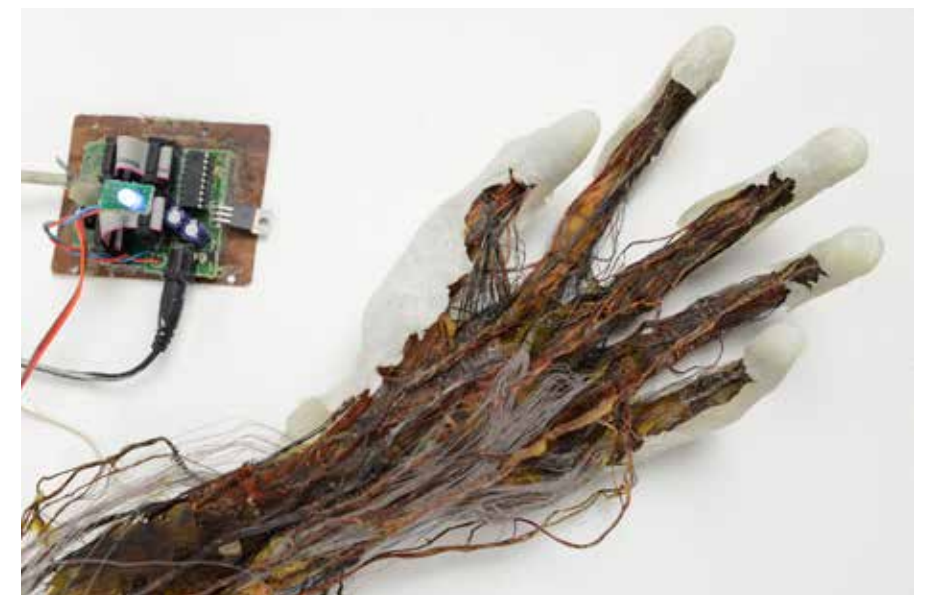
Thijs Wieman

‘Als kind vond ik een skelet van een konijn. Met de wervels in mijn handen verwonderde ik me over de puzzel die voor me lag, achtergebleven in de grond, na een proces van ontbinding. Een niet te evenaren sculptuur waarbij vorm en functie één zijn.’

Thijs Wieman is een veelzijdig multidisciplinair autonoom kunstenaar. Op de Leidse instrumentmakers School (LiS) is hij opgeleid tot instrumentmaker, gespecialiseerd in laboratoriumglas. Niet veel later studeert hij Fine Arts in Utrecht (2006). Naast het maken van tekenwerk begint Wieman het menselijk lichaam te analyseren en te deconstrueren in ruimtelijk werk.

In zijn ontzag voor anatomie sluimert een mechanistische kijk op het lichaam. Door de jaren heen is Wiemans fascinatie voor het menselijk lichaam gegroeid. Hij verdiept zich in onze perceptie hierop. Het mensbeeld hangt nauw samen met cultuur en is aan verandering onderhevig door technologische en wetenschappelijke ontwikkelingen.

Dit brengt hem vanzelf bij een thematiek die de laatste jaren alleen maar meer aandacht vraagt: kunstmatig leven. Je kunt niet heen om filosofische vragen die dan worden opgeroepen. “Kunnen wij iets maken, dat werkelijk een verlangen in zich draagt iets te zijn dat het niet is?”

Thijs Wieman | Self-organization, 2013, Koperdraad, siliconen, latex, papier-maché klei, robotica, 15 cm x 30 cm x 7 cm

Hanneke Roelofsen

Hanneke Roelofsen werkt intuïtief. In haar beeldtaal kiest ze voor organische menselijke figuren die bewegen en dansen. Als kind wilde ze behalve schilderes ook danseres worden. Ze zoekt in de materie zélf, zoals ze een beeld 'vindt' in een boomstronk. Onder haar handen groeit het beeld, een beeld dat vervolgens een oeroude betekenis in zich lijkt te dragen. Haar werk gaat over aanraken, over warmte, over lust. Haar figuren lijken in hun naakte lichamelijkeheid sensueel of soms alleen weerloos. Ze geeft haar figuren gebaren en houdingen van alle tijden.

'En ja ze staat op en is tevreden vandaag heeft ze besluiten genomen ze gaat aan het werk het denken begint nu focus geef weer wat je bezielt morgen gaat ze het 'alles' bespreken en dan komen de angstige tijden zou ze haar nog willen nog kennen

de muze haar geliefde muze die ze zolang verlangt waar ze bang is of ze nog wel mag binnen mag mee mag op het oneindige eenvoudige en dan ook nog wat doen wat maken maken wat je bezielt zodat het bezielt is.'

fotografie Gitte Brugman

Hanneke Roelofsen | Scream,
2022, oak's wood, 90 cm

Hanneke Roelofsen | Water&wind, paperclay, cobalt
pigment, 17 x 30 x 10 cm

Een boom van verbinding

Sylvia de Munck

Tijdens het schrijven van het artikel “Verbinding in Het Depot” vond de verkiezing van “Boom van het jaar 2025” plaats. Het is altijd fijn om al ruim voordat ons blad Fragment naar de drukker gaat op de hoogte te zijn van nieuwe aankomende tentoonstellingen, omdat je dan al vroegtijdig kranten en berichten in de media met een meer gerichte belangstelling leest. Zo ook deze keer, toen mij het bericht over de boomverkiezing toegestuurd werd. Een aantal bomen in Nederland was genomineerd, waaronder een heel bijzondere boom in Leiden, de stad waar ook het kantoor van Stichting Utopa is gevestigd. De Leidse boom heeft de verkiezing uiteindelijk niet gewonnen, maar werd wel prachtig omschreven. De beuk staat op een oude begraafplaats en werd een “boom van verbinding” genoemd. Ik citeer:

“Een boom van verbinding: Leiden – De ziel van Groenesteeg

Diep in het hart van Leiden, op de historische begraafplaats Groenesteeg, staat een boom die je niet alleen ziet, maar ook voelt. De beuk is waarschijnlijk geplant in de periode van de aanleg van de begraafplaats. Met een omtrek van maar liefst 7,72 meter is dit de dikste boom van Zuid-Holland. Een natuurlijke gigant die al ruim 160 jaar waakt over de graven. Maar deze beuk is méér dan zijn afmetingen. Hij is een levende getuige van vakmanschap en vernuft: een geënte groene beuk als onderstam, krachtig en snelgroeiend, draagt een bruine beuk met een sierlijke, traag groeiende kroon. Deze unieke combinatie maakt hem letterlijk én figuurlijk een boom van verbinding, tussen

andere boomsoorten, tussen generaties, tussen leven en dood. In de herfst straalt zijn kroon een diepe rode gloed uit, als een vurige herinnering aan de schoonheid van vergankelijkheid. Bezoekers worden stil onder zijn reusachtige takken. Hier voel je: deze boom is meer dan flora, het is erfgoed. Een boom die generaties overstijgt, en ons herinnert aan de diepe waarde van natuur in ons dagelijks leven.”

Deze beuk is zoals het zo mooi in bovenstaande tekst staat ‘gezien en gevoeld’ door een kunstenaar uit Leiden, Lisanne Wepler. Lisanne heeft bomen altijd als levende sculpturen beschouwd. Ze zoekt in haar werk de verbinding tussen natuur en kunst, mens en kunst, mens en boom. Zittend in de directe nabijheid van een boom, maakt ze een ets en

laat ze de boom en de omgeving op zich in-
werken. Er ontstaat op deze wijze een unieke
verbinding tussen haar zelf, de boom en haar
werk. De ets van de beuk op de begraafplaats
is hierbij afgedrukt. Hij staat ook in een boek
dat Lisanne zelf heeft uitgegeven, *Bomen,
onze burenen*. Hierin staan etsen van 17 ver-
schillende bomen met bijbehorende teksten
van verschillende schrijvers. Het motto van
het boek sluit ook prachtig aan bij het thema
“verbinding”: het leven is individueel, apart,
maar ook gebroederlijk (gezusterlijk) samen:

Leben

einzeln und frei wie ein Baum,

und geschwisterlich wie ein Wald

ist unsere Sehnsucht

Nâzim Hikmet (1902 -1963)

Een andere boom die Lisanne heeft geëts
is de vleugelnoot van Cuypers in de tuin
van het Rijksmuseum in Amsterdam. De
bijbehorende tekst is geschreven door Taco
Dibbits, directeur van het Rijksmuseum.
De laatste regel luidt als volgt: “Bomen zijn
als de mensen in de stad: jong en sprietig,
oud en kwetsbaar; geschoren, ongeschoren;
gezond, ziek; lijdend of gelukkig; eenzaam
of bij elkaar.” Deze regel doet denken aan de
eenlingen en tegelijkertijd de eenheid van de
werken in de tentoonstelling Goeie Gasten.

Als dank voor het etsen van de vleugelnoot
kreeg Lisanne na het snoeien van de boom
een gedeelte van een tak cadeau. Het stond
in haar atelier in Leiden (zie foto) en Lisanne
heeft het “torso” genoemd. De tors is te
zien in de tentoonstelling “Goeie Gasten”.
En zo is de cirkel rond: de kunstenaar heeft
een persoonlijke invulling gegeven aan de
verbinding tussen de boom, de mens en de
kunst, de torso.

Leren van mensen en bomen

Lisanne schrijft zelf het volgende over haar werk en haar specifieke manier van werken:

“Sinds 2018 leer ik het etsen van de Leidse kunstenaar Burkhardt Söll. Samen met hem, Manuela du Bois-Reymond (1940-2024) en Gregor J.M. Weber heb ik het kunstenaarscollectief *drukdruckpaint* opgericht, ook gebruikt als naam van mijn bedrijf sinds februari 2021. We leren van en met elkaar in gezamenlijke projecten, waar vaak andere kunstenaars bij worden betrokken. Door tentoonstellingen en workshops te maken willen we als drukwerkplaats voor oude druktechnieken het culturele landschap in Leiden verrijken.

Ik werk altijd vanuit een directe observatie. De bomen zijn specifieke individuen met een woonplek en een biologische (en soms door mij verzonnen) naam. Het portret van hen wordt bepaald door de werktijd en de techniek. Soms bepaalt het weer hoeveel tijd dat is – of mijn (on)geduld, of mijn agenda. Geduld met mezelf en de omstandigheden leer ik dan wel van de boom. Maar ook een hoop andere dingen: over zijn habitat, over de samenhang van de groeiplek met zijn uiterlijk, groeivorm en zijn gezondheid, over de bezoekers die langskomen op poten, wieken of schoenen. Uiteindelijk gaat het altijd over schoonheid. Het is vaak een moeilijke keuze, welk detail of vorm de aandacht met welke techniek krijgt. Het kan van alles zijn in een diepdruktechniek: een snelle schets met droge naald, een potloodachtige vernis-mou, een scherpe lijn-ets, een aquatint, of alles bij en door elkaar gemengd. De boom bepaalt het.

Een cadeau, dat erbij komt als men onder zo’n boom een paar uur werkt, is de verbinding met deze boom en het besef, dat alles samenhangt. Op een bepaald moment wordt de mens deel van de omgeving en beginnen bijvoorbeeld de vogels, die hem eerst nieuwsgierig van verder weg hebben geobserveerd, weer hun alledaagse dingen te doen rondom hem. Dat werkt zelfs op de meest lelijke plekken: zo vond er op de

Kaasmarkt in Leiden in de zomer 2024 een herbestrating plaats en ik wilde de platanen daar graag vastleggen, omdat ik vreesde, dat ze door het verwijderen van hun wortels voor een nieuwe bestrating in de komende jaren achteruit zouden gaan. Voordat dit zou gebeuren wilde ik graag een soort ‘moment-opname’ maken en zat ik daar op een krukje in het zand de luchtwortels en een paar platanen in mijn koperplaat te krassen. En zelfs hier gebeurde iets magisch: de auto’s en de hectiek van de stad verdwenen naar de achtergrond. De parkeerplaats werd plotse-ling gedomineerd door de grote, bijna 70 jaar oude bomen. Tussen de door de bladeren glinsterende zonnestralen, het geruis van de bladeren in de zomerwind en de kauwtjes, die op zoek waren naar voedsel, zag ik een vredige, inspirerende plek voor me, die ik me zonder moeite kon voorstellen als een groen park in een hopelijk nabije toekomst.

Dit soort bewondering voor de bomen en verbinding met hen wil ik graag delen met andere mensen. Want bomen zijn naast heel mooi ook van essentieel belang in onze stedelijke leefomgeving: ze maken de lucht schoon, zorgen voor zuurstof, koelen onze versteende steden en *last but not least*, bieden een habitat voor talloze wezens. Naast deze waarden, die ze gratis aan ons leveren, staan bomen ook voor zichzelf en vormen een levend onderdeel van onze maatschappij. Als mensen meer over bomen leren dan groeien ook het respect en de liefde – en vanuit deze open geest en hart is het een kleine stap, om ook goed voor hen te zorgen, want dat hebben ze hard nodig in een stad. En wij ook.

Bomen en hun hout

Inmiddels durf ik ook met het hout van bomen te werken. Het levert interessante inzichten op, hoe een boom groeit, hoe hard of zacht zijn hout is – en waarom en op welke plekken. Het eerste object is een stuk van een dikke tak van de Vleugelnoot, die Cuypers eind 19de eeuw in de tuin van het Rijksmuseum Amsterdam heeft laten planten. Deze boom werd in 2024 aan één kant

LISANNE MET HAAR
ETSPLAAT ONDER DE
DIKKE BEUK, BEGRAAF-
PLAATS GROENESTEEG,
JULI 2022

LISANNE WEPLER: DICKE DAME IN BISTRE, BEGRAAFPLAATS GROENESTEEG LEIDEN, 2022, VERNIS-MOU/ETS/DROGE NAALD/AQUATINT, 50 X 38 CM

behoorlijk gesnoeid, omdat hij daar aan het afsterven is. De renovatie van het museum en de tuin in de jaren 2003 tot 2013 was daar de oorzaak van; er werden volgens een boomverzorgster te veel wortels weggehaald en het grondwater op deze plek blijkt ook te hoog te staan. Veel bomen kunnen niet goed tegen overspoelde wortels, dan krijgen ze een zuurstoftekort. Een stuk van de in 2024 afgezaagde takken mocht ik mee naar huis nemen; in die tijd was deze Vleugelnoot mijn buur, omdat ik als kunsthistorisch onderzoeker in het Rijksmuseum een kantoor in de villa ernaast had.

Ik had een grote potloodtekening van de knoestige schors gemaakt en het daarna in de zomer buiten voor het atelier geplaatst, waar hij aan zon, regen, wind, pissebedden en houtkevers was blootgesteld. Direct onder de schors zit de bast en het cambium, waarmee de boom voedingsstoffen met de organismen in de grond uitwisselt en water slurpt. Dit stukje is heel zacht en insecten smullen daarvan. Door hun voorwerk kon ik de schors makkelijk verwijderen en bleef er een naakte torso over, waarin de groeicellen en groeirichting goed te observeren zijn. Deze torso wil ik verder met olie bewerken en de zaagvlakken glad maken, zodat de nerven ook goed te zien zijn. Het is een relict van een bijzondere monumentale boom (Cuypers' vleugelnoot, staat ook in de lijst <https://www.monumentalebomen.nl/> onder nummer 1686057) en het enige levende kunstwerk van het Rijksmuseum Amsterdam.

De onderstaande tekst komt uit mijn bomenboek (pag. 29):

Werkplek onder dikke takken

Historische Begraafplaats Groenesteeg, Leiden

In juli 2022, de droogste en heetste maand in decennia, was de schaduw van een monumentale bruine beuk mijn werkplek. Zij staat op de 'Begraafplaats Groenesteeg' in Leiden en is een van de grootste bomen van Zuid-Holland (ongeveer 200 jaar oud, met een omvang van 8,24m). Door de bast van deze boom af te beelden, wilde ik de techniek van het pure lijnetsen testen: wat gebeurt er, als ik de visuele indrukken laag voor laag in het asfalt-oppervlak kras en alles keer op keer in het zuurbad leg?

Het geduld was het waard: na 25 fases van etsen is een soort wereldlandschap van een boomschors ontstaan. Ik leerde niet alleen iets over de mogelijkheden van etstechniek maar ook over de beuk en haar levensruimte zelf; ik nam de invloed van het te droge weer waar, het ritselen van droge takken over de grafstenen. Bovendien is de begraafplaats levendig met al zijn bezoekers die zich voortbewegen op vleugels, fluwelen poten, duizend of wat minder voetjes of in schoenen — de eersten op zoek naar voedsel of een schuilplaats, de laatsten op zoek naar rust, schaduw en verkoeling onder de bomen, onze goede burens.

Lisanne Wepler:

Na een studie kunstgeschiedenis en Germanistik aan de universiteit van Kassel promoveerde Lisanne in 2013 magna cum laude aan de Universiteit van Bonn.

In 2014 werd haar dissertatie gepubliceerd, *Bilderzählungen in der Vogelmalerei des niederländischen Barocks* (Imhof, Petersberg). Ze was o.a. enkele jaren wetenschappelijk onderzoeker en conservator 17de-eeuw schilderijen bij het Rijksmuseum in Amsterdam.

Het Depot gezien door bezoekers

Beeldengalerij Het Depot is te vinden op Bluesky (en niet meer op Instagram). Bluesky past beter bij de waarden van onze moederorganisatie Stichting Utopa, waarin medemenselijkheid, aandacht en respectvol met elkaar omgaan centraal staan. De ontwikkelingen bij Meta staan daar lijnrecht tegenover.

© Thea Duits

© ed e.j. van dodewaard

© Dick Velders

© Liesbeth Heerink

© Alex van Empel

© Thea Duits

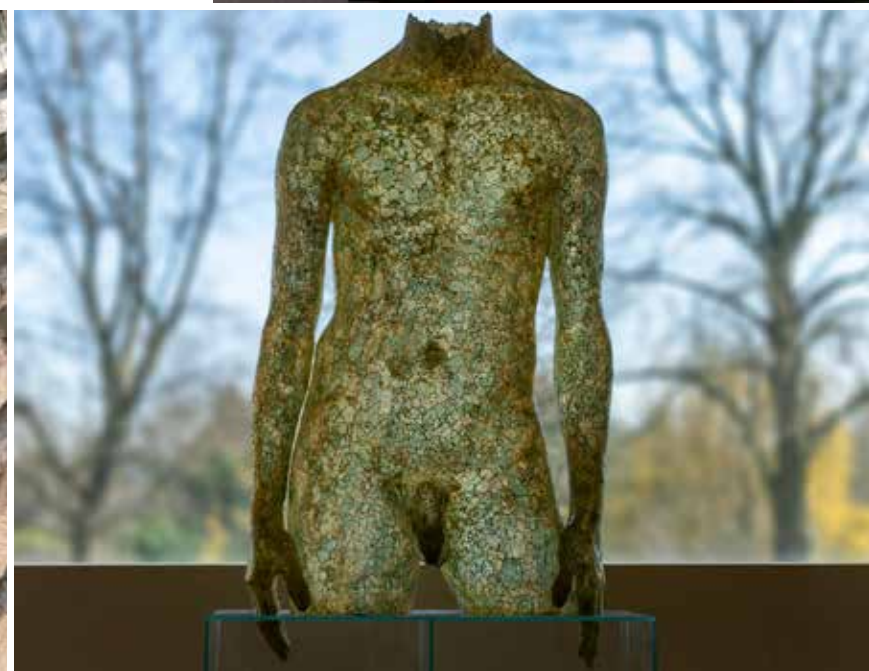
© Nico Andries

© Noor de Bruin

HEEFT U OOK EEN MOOIE FOTO VAN UW BEZOEK AAN HET DEPOT? MAIL DEZE DAN NAAR BEELDENGALERIJ@HETDEPOT.NL

© Marjolien Roelscema

© Nico Andries

Fragment voorjaar 2026

Fragment voorjaar 2026

Solotoonstelling

Een weerzien met Lia van Vugt

ZONDAG 21 JUNI 2026 TOT EN MET ZONDAG 31 JANUARI 2027

“Het mooiste is het als ik denk: Heb ik dit gemaakt? Waar komt dit vandaan? Als ik het niet-weten of de niet-realiteit erin krijg, dan is het beeld voor mij geslaagd.”

Dit citaat van Lia van Vugt staat in haar monografie die Het Depot in 2003 uitgaf. Het is meer dan twintig jaar geleden dat Lia van Vugt solo exposeerde in Villa Hinkeloord. In de tentoonstelling in de villa toonde ze indertijd vooral torsen. Kunsthistoricus Janneke Wesseling beschreef in de monografie al eens het atelier van Lia van Vugt in de Amsterdamse

Jordaan: ‘Het atelier heeft een totale oppervlakte van 55m2 en is tot aan de nok toe volgepakt met sculpturen en materialen. Studies in gips, en bronzen en stenen beelden staan op tafels, sokkels en kisten; een grote stellagekast is volgepropt met gipsen, een vitrinekast puilt uit met kleine studiefiguren; emmers, opgestapelde pannen, een steekarretje, een katrol aan het

plafond – tussen dit alles is net ruimte voor een pad dat naar achteren leidt, naar de eigenlijke werkplek, een kleine ruimte met een glazen bovenlicht.’

Nog steeds werkt Lia in dit atelier. En in die afgelopen twintig jaar heeft ze allesbehalve stilgezeten.

Voor het weerzien met haar werk tonen we deze keer niet alleen torsen, maar laten we u ook kennismaken met de enorme verscheidenheid in het werk van de kunstenaar. Het wordt een tentoonstelling die voor iedere kunst koper of -kenner tot de verbeelding zal spreken. Bij de selectie voor de tentoonstelling benoemen we voor het gemak een aantal categorieën werktitels, zoals glas, fietsband, maskers en steen. Voor een deel overlappen deze categorieën

met werken van verschillend materiaal elkaar. De grootste gemene deler is echter wel het vakmanschap. Of Lia van Vugt nu een stenen of een glazen tors vormgeeft, een masker samenstelt uit huis-tuin-en-keuken materialen of een zorgvuldig uit fietsbanden bestaande olifant ontwerpt, ze heeft een meesterlijke hand.

In haar kunstenaarschap excelleert ze in alle genres die ze beoefent en in elk

materiaal dat ze gebruikt. Vanwege die meesterlijke hand transformeren materialen als een fietslamp of -bel geheel vanzelfsprekend tot ogen of tot de mond van een beziel maskers. Ook nu Lia een zekere leeftijd krijgt is ze nog volop aan het werk. Er liggen zoveel schetsen of half-affe beelden te wachten om uitgewerkt of afgemaakt te worden, dat ze bijna over haar woorden struikelt om aan te geven hoe ze haar ideeën gaat uitwerken. Het is zoals Wesseling schrijft: 'Een

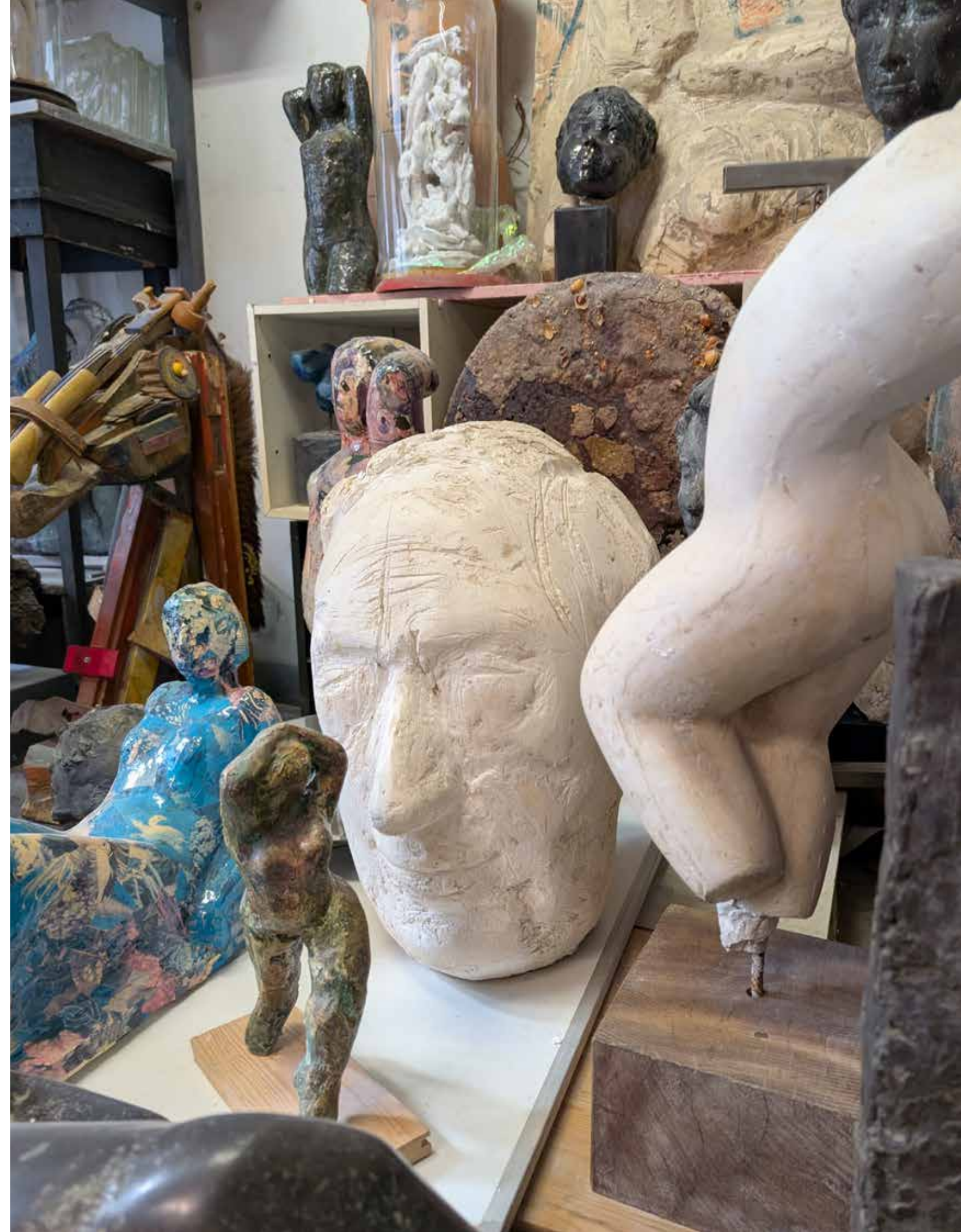
goed beeld ontstaat langzaam. Er is oneindig veel tijd en monomane aandacht voor nodig. Hier iets weg nemen, daar iets toevoegen, het is een kwestie van millimeters. Het handmatig proces is een vorm van meditatie, van met jezelf praten zonder exact te weten wat je aan het zeggen bent. Het beeld is goed, zegt van Vugt, wanneer de ogen er overheen kunnen dwalen en steeds nieuwe dingen ontdekken.'

Een bezoek aan het atelier van Lia van

Vugt is een bezoek aan een wondere wereld. De twintig jaar eerder genoemde stellagekasten zijn inmiddels bijna aan het oog onttrokken en toch lijkt alles in deze overvolle 'Wunderkammer' op een vanzelfsprekende manier gerangschikt. De talloze beelden gaan een volstrekt organische en natuurlijke relatie met elkaar aan. En als je wat langer kijkt zie je vanuit je ooghoeken steeds meer details. De gipsen kop van Loek Dijkman, initiatiefnemer van Het Depot, staat

er te midden van gips-, hout- en steenwerk in een prachtig stilleven en even verderop weerspiegelt het schaarse licht in een glazen tors. Een prachtig voorproefje van de zeer afwisselende tentoonstelling die we in Het Depot gaan samenstellen.

Een ding is zeker: Lia van Vugt is nog lang niet klaar.

Concert: The saxophone craze

Vrijdag 13 februari 2026 | 20.15 uur

Duo Calvadoré:

Arno Bornkamp, saxofoons

Jan Lust, piano

Duo Calvadoré speelt een bruisend programma waarin ze het publiek meenemen naar de Roaring twenties. Vol vrijheid en ritme brengen zij een finest selection van door jazz beïnvloede klassieke muziek van onder anderen Gershwin, Ravel en Schulhoff. Arno Bornkamp laat niet alleen zijn virtuositeit horen, maar ook een unieke collectie historische saxofoons uit de jaren '20 – voor een authentieke klank die je terugvoert naar een tijd van muzikale revolutie. Een sprankelende ode aan de jazz spirit in de klassieke muziek.

Het Duo Calvadoré bestaat uit de Nederlandse saxofonist Arno Bornkamp en de Vlaamse pianist Jan Lust. Bornkamp geldt als de nestor van de nieuwste 'sax generatie'. Lust en Bornkamp hebben elkaar ontmoet tijdens de projecten van het in Brugge zetelende orkest Anima Eterna. Zij herkenden een muzikale en artistiek-inhoudelijke bevreemding bij elkaar en besloten te gaan samenwerken als duo.

Programma

George Gershwin (1898-1937)
- Three Preludes (arr. M. Shaposhnikova) (1927)
Rudy Wiedoeft (1893-1940)
- Valse Vanité (192?)
Erwin Schulhoff (1894-1942)
- Hot Sonate in vier delen (1930)
Medley van:
Tibor Harsanyi (1898-1954)
- Blues (1930)
Daris Milhaud (1892-1974)
- Tango des Fratellini (1919)

Claude Delvincourt (1888-1954)
- Nègre en Chemise (1926)
Maurice Ravel (1875-1937)
- L'Enfant et es Sortilèges (1925)
(arr. Wijnand van Klaveren)

Kaarten à € 22,50 zijn te verkrijgen via de website van Het Depot. Daar kunt u ook zien of er nog plaatsen beschikbaar zijn. Vóór het concert is restaurant Linnaeus geopend voor diner. Reserveren noodzakelijk, tel. 0317-467736

Jan Lust en Arno Bornkamp

Solotentoonstelling Eveline van Duyl

Opening zondag 1 februari en te zien tot en met zondag 14 juni 2026

Het Depot heeft een tiental werken van Eveline in bezit waaronder zes torsen uit de periode 2007-2011. Een aantal van die bewerkte gipsen torsen heeft toevoegingen van paardenhaar, parfumflesjes, suikerwerk en kunststof nagels. De huid van de beelden van Van Duyl, met soms humoristische en dan weer elegante toevoegingen en versieringen, geeft haar werk een aantrekkelijk en pretentieloze toets.

Eveline van Duyl | Agrippina, mother of Nero and her son, 2021, wilg, pigment en olie, 200 x 20 x 55 cm

Eveline van Duyl | Child's Eye, 2021, hout, acryl, pigment, olie, 53 x 55 x 23 cm

In haar tentoonstellingen is een serie filosofen te zien: realistisch gemaakt te koppen van grote denkers. De huid ervan is gemaakt uit zeer divers materiaal. Van Duyl maakte een uitgebreide studie van een aantal filosofen en verbindt hun filosofie met gedegen en avontuurlijk materiaalgebruik. Het 'nadenken' noemt ze de bron van haar werk. Ze wordt bijna 'tot vervelens' toe gevraagd naar het wat en waarom van haar materiaalgebruik. Volgens haar lijkt het dat de kijker met deze soms overdreven aandacht voor het materiaal, letterlijk niet verder komt dan de huid. In 2017 besluit ze daarom een 'echte beeldhouwer te worden' en is

ook gaan hakken. Van deze zoektocht naar het maken van een beeld uit één stuk is een aantal beelden in de villa te zien. Het werken in hout is slechts een van haar werkwijzen. Omdat ze heel goed tekent, is ze als graficus bijvoorbeeld afgestudeerd aan de Rietveldacademie. Na haar afstuderen ontdekt ze dat ruimtelijk werk haar uiteindelijk het beste ligt. In haar atelier in Zeeland maakt ze na een cursus lassen abstracte stalen sculpturen. Vanwege een verhuizing en ruimtegebrek vernietigt ze dit werk en gaat op in een andere manier van werken, met een andere focus en met ander materiaalgebruik. Die overgangen van het ene

genre naar het andere, van het ene onderwerp naar het andere, kenmerken haar carrière. Uiteindelijk gaat Eveline op het Hogeland in Groningen wonen en werken. Daar wordt ze geconfronteerd met de gevolgen van de gaswinning. Vanwege de versterkingsoperatie worden er iepen rond haar huis gekapt. Hét moment om verder in hout te gaan werken. Het moest volgens haar een keer gebeuren. Ze gaat 'door en door' beelden maken.

Van Duyl komt uit een domineesfamilie. In de villa staat een aantal beelden van de heilige Anna, een Rode Madonna, de Heilige Franciscus en een hei-

lig hert. Het maakproces begint met kleine schetsjes. Dat zijn de enige voorstudies. Eveline maakt graag unieke beelden. Ze werkt niet naar modellen want "dan is de kracht eruit". Een aantal houten beelden is beschilderd en komt daardoor dicht naar de kijker toe. Een andere groep beelden in de villa bevat grote houten ogen die ons aanstaren. Het idee ontstond bij wandelingen in het bos, waar ze de alerte behoedzame blik van dieren observeerde. De ogen maakte ze in de coronatijd: "Wat er in het hoofd omgaat drukt zich uit in een blik." De houten ogen werden met olie en pigment en veel geduld gerealiseerd. Voor Eveline heeft het maken van de ogen ook in zich dat je voorouders in jezelf resoneren.

Haar werk laat zich op verschillende manieren zien, en nodigt ons uit om onbevangen te kijken. In een tekst voor een tentoonstelling van haar werk in Galerie Noord in Groningen schrijft Van Duyl: Geestesbeelden zullen zich nooit in materie kunnen vertalen. Het is hoe dan ook een slecht en misvormd aftreksel daarvan. Dat is onvermijdelijk en daar moet ik mij bij neerleggen, wat niet wil zeggen dat een werk niet toch 'gelukt' kan zijn. Dat is het wonderlijke. Het maken is vergeten, het werk is tijd en leeftijdloos. Altijd nieuw om naar te kijken.

Een werk wil iets van de kijker, en wil iets van mij, ik ben de eerste kijker.

Verwondering, ten eerste. Aandacht, en ook, ontsnappen aan duiding. Ik heb er mee geleefd, er doorheen geleefd en toch moet ik kennismaken. Maar geeft het zich ook prijs? Iets willen grijpen en begrijpen, kunnen duiden, het is zo arm. Liever iets dat blijft ontsnappen; dat blijft levend en is niet opgekauwd, doorgeslikt. Ik wil niet uitleggen. Het werk is van zichzelf. Maak het niet lelijk, maak het

niet klein. Laat het. Natuurlijk, ik kan er iets bij zeggen, er een dansje bij maken, een lied wellicht. Een gedicht in strofen. Maar dat zijn weer andere werken, die iets toevoegen. Je kunt ze ook los zien. Je denkt er iets bij, bij een kunstwerk, dat is onontkoombaar. En je hebt vaak direct een oordeel, maar dat is nou zo jammer. Stel je oordeel uit en kijk eerst. Misschien word je iets aangereikt.

Eveline van Duyl | Horse of plenty, 2017, hout, acryl, schapenvacht, 170 x 120 x 55 cm

De Anna Paulownaboom

Eind april, begin mei bloeit de Anna Paulownaboom. Het is een Chinese boom beschreven vanuit Japan, ontdekt door de Nederlandse VOC en genoemd naar een Russische tsarendochter. Hoe zit dat nu eigenlijk allemaal? Zoals veel van oorsprong Chinese planten was ook de *Paulownia* al heel lang in cultuur in Japan, niet alleen als sierboom maar vooral óók vanwege zijn waardevolle hout. Drie artsen die allen gedurende een periode op Deshima verbleven, hebben een belangrijke rol gespeeld in de historie van de wetenschappelijke benaming en de uiteindelijke volksnamen van deze boom. De Anna Paulownaboom is de Nederlandse voorkeursnaam voor *Paulownia tomentosa*, maar de boom is ook bekend onder de alternatieve Nederlandse namen *Kiriboom*, *Keizersboom*, *Prinsessenboom* en *Tempelboom*. Het is een nuttige boom met grote sierwaarde en een zeer rijke historie zoals u in het onderstaande verhaal kunt lezen!

HET GROOTSTE EXEMPLAAR IN DE COLLECTIE STAAT ACHTER HET GEBOUW VAN HINKELOORD, ZIE DE FOTO. OP DE DREIEN STAAN OOK NOG ENKELE EXEMPLAREN.

GEZICHT OP DESHIMA (ROND 1835) BRON: WIKIPEDIA

Betrokkenheid via de VOC

De VOC (Vereenigde Oostindische Compagnie), een particuliere Nederlandse handelsonderneming die van 1602-1800 floreerde, bezat tal van nederzettingen in andere landen voor de overzeese handel, de zogenoemde factorijen. Een van die handelsposten was Deshima, gelegen in de baai van Nagasaki (Japan), een kunstmatig waaivormig gevormd eilandje van nog geen anderhalve hectare, ongeveer zo groot als de Dam van Amsterdam. Het eiland is in 1636 door de Japanners aangelegd met als doel buitenlanders in en rondom de handelshaven Nagasaki beter in de gaten te kunnen houden. Het was destijds de enige toegankelijke Japanse haven voor buitenlandse schepen. Gedurende ruim tweehonderd jaar was deze Nederlandse handelspost het enige contact tussen de westerse wereld en het grotendeels afgesloten Japan. Alleen via een zwaarbewaakte toegangsbrug kon men vanaf Deshima de stad Nagasaki in. De Nederlanders in dienst van de VOC leefden op Deshima onder strikte beperkingen. Er mocht maar een

beperkt aantal (tien tot vijftien, op zijn hoogst twintig) Nederlanders op het eiland verblijven, waaronder een opperhoofd (bestuurder) en een arts. Slechts eenmaal per jaar mochten ze van hun eilandje af, het jaarlijkse bezoek aan de Shōgun in Edo (het huidige Tokyo).

Geschiedenis van de naam

Gedurende twee jaar (1690-1692) werkte Engelbert Kaempfer als factorijarts op Deshima. In 1691 ontving hij materiaal van de Anna Paulownaboom en heeft hij ervoor gezorgd dat het als herbariummateriaal bewaard is gebleven. Op het vel schreef hij 'flos Kiri' ('bloem Kiri'). In Japan stond de boom bekend onder de naam 'Kiri', wat 'leven' betekent in het Japans. In 1693 keerde Kaempfer terug naar Nederland,

waarna hij aan de universiteit van Leiden in de geneeskunde promoveerde. Als eerste beschreef én tekende Kaempfer (1712) in zijn *Amoenitatum Exoticarum* deze boom. Alle notities, manuscripten en het herbariummateriaal worden tot op heden zorgvuldig bewaard in het Natural History Museum (BM) te Londen.

Ruim tachtig jaar (1775-1776) na Kaempfer verbleef de Zweed Carl Peter Thunberg, een student van Carl Linnaeus, eveneens op Deshima als arts in dienst van de VOC. Voordat Thunberg vanuit Japan weer terugkeerde naar Zweden, bezocht hij Londen. Daar heeft hij de Japanse collectie van Kaempfer gezien. Thunberg was van mening dat de boom een nauwe verwant is van *Catalpa* (Trompetboom). In 1783 heeft hij, op basis van herbariumexemplaren, de boom onder de naam *Bignonia tomentosa* in de Trompetboomfamilie (*Bignoniaceae*) beschreven, de familie waartoe ook het geslacht *Catalpa* behoort.

ILLUSTRATIE IN AMOENITATUM EXOTICARUM (1712) BRON: PLANTILLUSTRATIONS.ORG

iets minder dan vijftig jaar na Thunberg kwam in 1823 de Beierse arts Philipp Franz Balthasar Von Siebold op Deshima aan. Aanvankelijk werd Siebold als geneesheermajoor (militair arts) in Nederlandse dienst uitgezonden naar Java (Indonesië). Een jaar later werd hij overgeplaatst naar Deshima als factorijarts. Hij was tevens een groot verzamelaar van zaden, planten en dieren en had een exemplaar van de Anna Paulownaboom in zijn tuin op Deshima aangeplant. Eind 1829 vertrok Siebold van Deshima en vestigde hij zich in Leiden waar hij zijn opgedane kennis van de Japanse natuur heeft beschreven in de *Flora Japonica* en de

Fauna Japonica. Om deze boeken te kunnen publiceren moest Siebold op zoek naar geld.

Hij kwam in contact met Anna Paulowna, dochter van Tsaar Paul I. Zij was sinds 1816 gehuwd met kroonprins Willem II en woonde in Soestdijk. Anna Paulowna introduceerde Siebold bij haar broer tsaar Nikolai I van Rusland. In 1834 reisde Siebold naar de tsaar in Rusland. Het bezoek werd een succes; niet alleen kwam het geld er, maar tevens kreeg Siebold een keizerlijke onderscheiding. Hij droeg zijn *Flora Japonica* (1835-1870) op aan Anna Paulowna en beschreef het naar haar

genoemde geslacht *Paulownia*. Hij was van mening dat de boom verschilde van zowel *Bignonia* als *Catalpa*. Siebold gaf samen met Zuccarini de soort de naam *Paulownia imperialis* ('imperialis' = keizerlijk).

Uiteindelijk was het Ernst Gottlieb von Steudel die in 1841 Thunbergs *Bignonia tomentosa* en Siebolds *Paulownia imperialis* reduceerde tot synoniemen van de correcte naam *Paulownia tomentosa* (Thunb.) Steud.. Toch bleef de naam *Paulownia imperialis* nog lang in zwang.

ANNA PAULOWNA, GROOTHERTOGIN VAN RUSLAND, DOOR JEAN-BAPTISTE VAN DER HULST (1795-1865) WIKIPEDIA

OPDRACHT AAN ANNA PAULOWNA IN FLORA JAPONICA (1835) ARCHIVE.ORG

TWIJGEN MET BLOEMKNOPPEN

BLOEIENDE ANNA PAULOWNABOOM

Beschrijving en ontwikkeling

'*Tomentosa*' betekent viltig harig. Alle jonge delen van de boom, de knoppen, twijgen en bladeren, zijn behaard. De beharing kan wel variëren, waardoor men twee variëteiten heeft onderscheiden: var. *tsinglingensis* die bijna kaal is of weinig beharing heeft en vooral voorkomt in het westelijk deel van het natuurlijke verspreidingsgebied, en var. *tomentosa* die sterker behaard is.

In Nederland wordt de Anna Paulownaboom tussen de 10 en 15 meter hoog en vaak net zo breed. De kroon is grillig gevormd met een vrij open structuur. De lang gesteelde, grote, decoratieve, hartvormige bladeren zijn gaafrandig en tot drie- (soms vijf) lobbig. In het voorjaar, wanneer de roestbruine bloemknoppen de vorst hebben overleefd, openen deze zich nog voor de bladontwikkeling, zo ongeveer rond eind april, begin mei. Hierbij ontvouwen zich de licht geurende, grote, klok- of trompetvormige, violetblauwe

of paarslila bloemen. Afzonderlijk lijken de bloemen een beetje op de bloemen van het Vingerhoedskruid en hebben ze aan de binnenzijde een gelige vlek. De bloemen trekken bijen en hommels aan. Van ver ziet de bloeiende boom eruit als een violetblauwe wolk. Door het veranderende klimaat, met warme nazomers en een toenemend aantal warmere winters bloeit *Paulownia tomentosa* tegenwoordig vrijwel jaarlijks. Toch kan het gebeuren dat de knoppen voor de winter te weinig afrijpen of ten gevolge van onrustige winters, met afwisselend vorst en zachte perioden, aborteren.

Na de bloei vormen zich vanaf medio juni de aanvankelijk kleverig groene, later naar bruin verkleurende scherp gepunte, eivormige doosvruchten. Bij rijpheid springen ze met twee kleppen open en kunnen de vele gevleugelde zaadjes door de wind over een grote oppervlakte worden verspreid. Om te kunnen kiemen hebben de zaden een aantal warme dagen nodig. Eenmaal gekiemd hebben ze een enorme groeiacht; een zaadje kan in een jaar uitgroeien tot een lange 'tonkinstok' van 3 meter met bladeren van zo'n 30 centimeter lang. Na drie jaar staat er al een jonge boom van 5 meter. Op zijn vroegst na zo'n zeven jaar kan de boom voor het eerst gaan bloeien.

Tegen het einde van de zomer worden in pluimvormige trossen de roestbruine, viltig behaarde bloemknoppen aangelegd. Zodra het blad in de herfst valt ziet de boom met al die knoppen eruit als een statige kroonluchter en dan is het wachten tot het voorjaar: bloeit 'ie of bloeit 'ie niet?

VRUCHTEN VAN DE TROMPETBOOM (CATALPA)

Verskil tussen Paulownia en Catalpa

Paulownia wordt vaak verward met *Catalpa*. Beide zijn middelgrote tot grote bomen en hebben opvallend grote en zachte bladeren die meestal hartvormig zijn en zonder herfstkleur vallen. Ze hebben beide dikke twijgen met tegenoverstaande bladeren. De takken eindigen in een bloeiwijze en groeien verder door het uitlopen van twee daaronder geplaatste tegenoverstaande knoppen (sympodiale groei). De groeiwijze is breed vertakt en de opzichtige bloemen staan in eindstandige trossen, tot zover de overeenkomsten. *Paulownia* is een 'naaktbloeier' met blauwvioletten bloemen die vóór de bladontwikkeling verschijnen. De bloemen van *Catalpa* openen zich later (in juni/juli) tussen de bladeren en zijn wit, geel of bleek rood (zelden bleek paars). De schors van *Catalpa* is bruinachtig, ruw en verschilt van de meer grijze, fijn gestructureerde schors van *Paulownia*. Verder zijn er grote verschillen in de vruchten. Bij *Paulownia* zijn de eivormige doosvruchten gevuld met vele kleine gevleugelde zaden. Bij *Catalpa* hangen de lijnvormige, op doorsnede ronde vruchten als lange sperziebonen (eigenlijk als 'kousenbanden') aan de boom en bevatten rijen met zaden.

Moderne fylogenetische analyses op basis van moleculaire gegevens bevestigen de scheiding van *Paulownia* van *Catalpa*, en zelfs van de familie Bignoniaceae. *Paulownia* wordt nu geplaatst in de monogenerische familie (dat is een familie met maar één geslacht) *Paulowniaceae*, die de zustergroep is van de *Orobanchaceae* (Bremraapfamilie). Op basis van deze resultaten staat *Paulownia* dicht bij de *Lamiaceae* (Lipbloemigen) dan bij de *Bignoniaceae* (Trompetboomfamilie).

YANGTZE RIVER IN CHINA DOORKRUIST HET VERSPREIDINGSGEBIED VAN PAULOWNIA

Natuurlijk verspreidingsgebied

Een eeuw lang was *Paulownia tomentosa* het enige lid van het geslacht dat in de westerse wereld werd gekweekt. Zoals bij veel andere geslachten is *Paulownia* in cultuur zo sterk vertegenwoordigd door één soort, dat men zich in Europa en Amerika vaak niet bewust was van het bestaan van andere soorten. De *Flora of China* onderscheidt zeven *Paulownia*-soorten en één natuurlijke hybride. Zes van de zeven soorten groeien van nature van China tot Noord-Vietnam, Myanmar en Laos. In 2019 is een nieuwe, zevende soort beschreven die endemisch is in Laos: *Paulownia laotica*.

De noordelijke grens van het verspreidingsgebied van *Paulownia* bevindt zich ter hoogte van Beijing (dat ligt ongeveer ter hoogte van Madrid). Het huidige natuurlijke verspreidingsgebied van de zes in China groeiende soorten wordt in oost-westelijke richting gescheiden door de Yangtze rivier. Drie soorten – *P. catalpifolia*, *P. tomentosa* en *P. elongata* – komen ten noorden van de Yangtze-rivier voor, terwijl *P. fortunei*, *P. kawakamii* en *P. fargesii* zuidelijk van de Yangtze groeien, in een meer subtropisch/tropisch klimaat. De natuurlijke hybride van *P. kawakamii* en *P. fortunei* – *P. x taiwaniana* – groeit in Taiwan.

Fossielen van *Paulownia* tonen aan dat het verspreidingsgebied gedurende de laatste paar miljoen jaar met de ijstijdsamenhangende klimaatverandering drastisch is ingekrompen. Er zijn *Paulownia*-fossielen gevonden tot in het westen van Noord-Amerika, in Zuid-Europa en in de Kaukasus.

Hoe is de boom in Europa gekomen?

Er bestaat een verhaal dat de verspreiding te danken is aan de export van Chinees porselein in de 19e eeuw. Om dit tegen breuk te beschermen zouden de holle ruimtes van de transportkisten zijn opgevuld met de doosvruchten van *Paulownia*. Wanneer de kisten werden ontscheept, sneuvelde er wel eens een kist in de aankomsthaven of langs de transportroute, waardoor zaden kunnen zijn ontkiemd.

In 1829-30 heeft Siebold zaden van Japan naar Nederland verzonden, maar deze hebben de destijds lange zeereis waarschijnlijk niet overleefd. Zeker is wel dat in 1834 het zaad (opnieuw vanuit Japan) Frankrijk heeft bereikt, waar het de tuinman Joseph Neumann in de broeikassen van de *Jardin des Plantes* te Parijs lukte om enkele zaden te laten ontkiemen. Na een paar jaar ontdekte Neumann dat de plant het buiten beter deed, zelfs in de koude winters van het 19e-eeuwse Parijs. De boom bloeide voor het eerst in 1841,

en omdat de boom zelfbestuivend bleek leverde deze een overvloed aan zaad voor de Europese markt. In 1838 is er ook nog import van Japans zaad rechtstreeks naar Engeland geweest. In 1843 bereikte de Anna Paulownaboom Parsons' Nursery in New York.

Daten met de Paulownia in de hoofdrol?

De Anna Paulownaboom speelt een belangrijke rol in de cultuur van zowel China als Japan. Beide landen hebben tradities waarbij de boom wordt geassocieerd met een lang leven en met de cyclus van geboorte en dood. Zowel in China als in Japan stond de boom hoog in aanzien en werd deze vaak bij tempels en keizerlijke verblijven aangeplant. Dat lijkt een logische verklaring voor de keuze van *Paulownia imperialis* als naam door Siebold & Zuccarini en voor de naam *Tempelboom*.

Er is ook vermeld dat het vroeger de gewoonte was om bij de geboorte van een meisje een *Paulownia tomentosa*-boom te planten. De boom en het meisje groeiden samen op en wanneer de boom volwassen was (meestal na ongeveer 15 jaar) en bloeide, wist iedereen uit de omtrek dat het meisje huwbaar was. Wanneer de bruiloft aanstaande was, werd de boom omgehakt en het hout gebruikt voor een tafel of bed als bruidsschat.

Nut van Paulownia

De sierwaarde van deze prachtige boom wordt breed gewaardeerd. Zijn enorme bladeren en sierlijke, geurige bloemen zijn een feest om te zien en uiteraard niet alleen in De Dreijen. Aangeplant in stadsparken kan de grote kroon zorgen voor schaduw en koelte waar het heerlijk vertoeven is op warme dagen; een boom om onder te picknicken of te 'chillen'. Omdat de wortels tot op grote diepte kunnen doordringen en daar mineralen opnemen, wordt *Paulownia* soms aangeplant om grondverschuivingen te voorkomen en om open mijnen te saneren. Ook wordt het hout als biobrandstof gebruikt, vaak in de vorm van pellets, en ook voor allerlei gebruiksvoorwerpen, timmerwerk en muziekinstrumenten, dat laatste vanwege de goede resonantie-eigenschappen. Ook voor papier is het hout geschikt. Hoewel *Paulownia* in de bosbouw in het westen pas in recente jaren wordt ingezet, is ze in China al meer dan 2600 jaar voor de bosbouw in gebruik. Tegenwoordig worden voor dit doel specifieke rassen gebruikt. In China wordt *Paulownia* geteeld op een oppervlakte van 2,5 miljoen hectare, waarvan op 1,3 miljoen hectare gecombineerde teelt plaatsvindt. In de ruimten tussen de rijen worden gewassen als katoen, maïs en thee geplant. *Paulownia* is een geschikte boom voor intensief beheer in houtplantages met een korte rotatie vanwege de snelle groei, het vermogen om opnieuw uit te lopen uit de stomp en de grote verscheidenheid aan toepassingen voor het hout en de vezel. Ondanks de snelle groei levert Paulownia zeer gewaardeerd hout. Vers gekapt is het hout zeer zacht en gemakkelijk te bewerken. Onder invloed van licht en zuurstof wordt het snel hard en duurzaam. Omdat het zo licht is, kan het in slechts drie maanden aan de lucht worden gedroogd. Het hout trekt zelden krom en scheurt of splijt niet snel, en

heeft goede isolerende eigenschappen.

Paulownia is een van de weinige bosbomen die door insecten worden bestoven; de bloemen zijn een rijke nectarbron en de bijen in *Paulownia*-plantages in het Verre Oosten produceren zeer gewaardeerde heldere en geurige honing. De bladeren kunnen worden gebruikt als voer voor koeien, schapen, geiten, varkens en konijnen. Ze bevatten ongewoon veel eiwitten en zijn als veevoer vergelijkbaar met luzerne (*Medicago sativa*). Bladeren, bloemen, vruchten en schors worden gebruikt in de traditionele Chinese geneeskunde. De hoofdhuid wordt met een bladextract gewassen om veroudering van de huid tegen te gaan. Het haar zou er minder snel door vergrijzen en rimpelvorming zou worden verminderd. Uit de zaden gewonnen olie wordt in Japan voor papierproductie gebruikt. De vruchten werden vroeger door monniken gebruikt in gebedstrommels en rammelaars die dienden om de boze geesten te verdrijven.

Zoveel voordelen, zijn er ook nadelen?

Ja, die zijn er wel. Een van de bijzondere kenmerken van *Paulownia* is dat de twijgen en takken maar ook de stam vrijwel altijd hol zijn. Jonge twijgen hebben aanvankelijk een geladderd merg, maar dat verdwijnt al vrij snel. Daardoor zijn Paulownia-takken met hun grote bladeren kwetsbaar voor windstoten en stormschade. Een beschutte standplaats is gewenst, hoewel dat niet mee zal vallen om die voor zo'n grote boom te vinden.

In grote delen van het oosten van de Verenigde Staten is *Paulownia tomentosa* een

'arbor non grata' aangezien ze hier als potentieel invasief wordt aangemerkt; in Connecticut mag de boom zelfs al niet meer worden verkocht. Invasief gedrag wordt ook gemeld voor *Paulownia fortunei* die recent in 'het westen' (Verenigde Staten, Mexico, Zuid-Europa maar ook in Maleisië, Australië en Nieuw-Zeeland) als bosbouwgewas in populariteit toeneemt.

Vanwege de snelle groei is *Paulownia* een interessant bosbouwgewas. In Polen, Spanje, Italië, Roemenië en Bulgarije zijn inmiddels houtplantages aangeplant. Milieuorganisaties zijn niet zo enthousiast over plantages van deze snelgroeiende exoot. De bomen hebben relatief veel water nodig en kunnen de waterhuishouding van de bodem negatief beïnvloeden.

Mirjam Lemmens
collectiebeheerder arboreta

STORMSCHADE

Beeldengedicht

Joanneke Jouwsma, gastvrouw bij Het Depot, schreef aan de hand van beelden uit onze collectie een gedicht over het werk van onze medewerkers gastvrijheid. Een prachtige impressie die we u niet wilden onthouden.

Een eerste ochtend zon
worden we wakker
ons klaar te maken
1 (Joost Barbiers - Ochtend)

goed voor de dag komen
zonder teveel
geen ijdelgetuit
geen kreuken
gewoon gestreken
2 (George Belzer - IJdelgetuit)

nieuwe zalen
dan
iets meer gestreken
iets meer glitter
iets meer handen
iets meer benen
3 (Lia van Vugt - Glitter)

terug naar de dag
samen aan tafel
een thee in de hand
zeggen we wat
vragen we wat
zeggen we terug
vragen we terug
Just a perfect day
waar ieder kan
vertellen
4 (Natasja Bennink - Just a perfect day 2)

dromen we de woorden
die ieder bezoek
gegeven wordt
Just peanuts
5 (Teja van Hoften - Just peanuts)

we weten samen
wat er wordt
gevraagd
verwacht
en soms
even
anders
als elastieken
heen en weer
is het
go with the flow
en daarna
6 (Monique Slegers - Go with the flow)

weer dromen
op momenten
van rust
turend
door ramen
kijkend
naar buiten
even niets zeggen
7 (Rebecca Soethoudt - Zonder Titel 125)

4 (Natasja Bennink - Just a perfect day 2)

maar wel handelen
bieden we een
grote helpende hand
voor wie
nodig heeft
een opstap
een rolstoel
een antwoord
een richting
wij geven
8 (Emile van der Kruk - Grote helpende hand)

wij geven
elkaar
ook in
mindere tijden
een hand
een blik
een oor
een schouder
9 (Kim Kroes - Fragilità dell' essistenza - Fragiliteit van het bestaan)

together
staan we sterk
haken we in
op elkaar
bouwen we
op
10 (Luut de Gelder - Together)

en
af en toe
ook
als twee vriendinnen
huilen
lachen
brullen
grappen
en dan
serius

11 (Emile van de Kruk - Twee vriendinnen) **14** (Jeroen Meijs – Fruitful minds)

want ook hier
wordt er gedacht
gemaald
en gezocht
naar
diepere
betekenissen
door
te spreken
te geven

12 (Eveline van Duyl – De geboorte van de filosofie)

want we willen
leren
van kunst
van pogingen
van ideeën
van woorden
van mensen
van elkaar
kleine
grote
stappen

13 (Eja Siepman van den Berg – Stap 55)

dit brengen we
samen
om een
vruchtbare
bodem te maken
waar nieuwe
dingen kunnen groeien
als trossen waar
we later
van plukken

15 (Jeroen Meijs - Brainstorm)

die vruchten
gaan naar
Leiden
en terug
naar
Wageningen
een weggennet
aan ideeën

16 (Naoca Kumasaka – Moeder aarde)

bouwen we
en zorgen we
voor een
betere plek
een goede
grond
met wortels die
aarden
waar bloemen
bloeien
zonder teveel
aardverschuivingen
waar de dingen
in harmonie
zijn

17 (Helaine Blumenfeld – Visionary landscape)

ook wanneer
verdeeld over
drie delen
een dans
aan dynamiek
nooit een
vaste pas
wel in een pas
die we
kennen

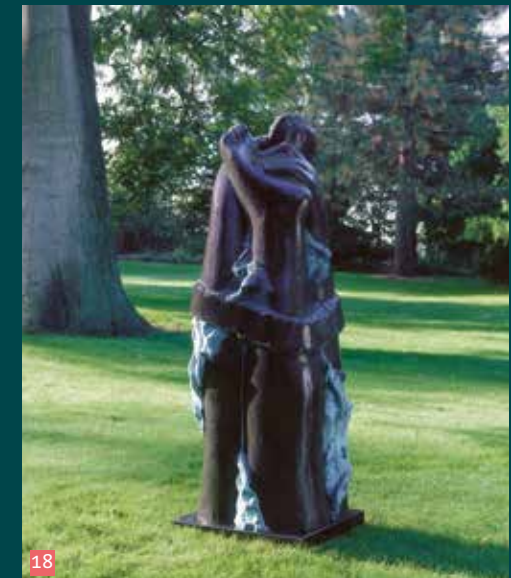
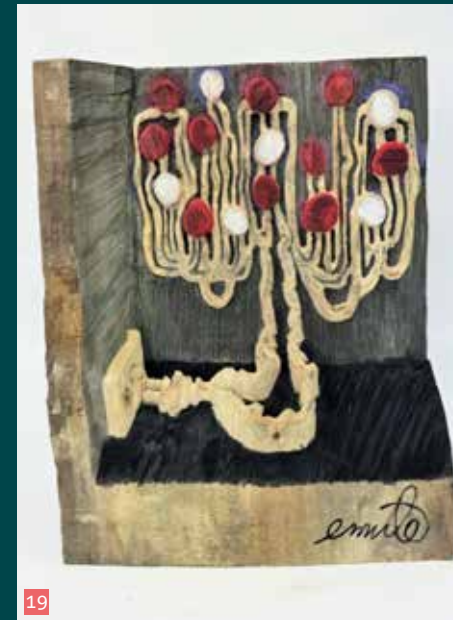
18 (Pépé Grégoire – Sterke Band)

en we kennen elkaar
door
af en toe
even te vragen
hoe is het nou
en dan
andere vragen
over helpen
over werken
over eten
over het
weekend

19 (Emile van der Kruk – De kerstverlichting is uit)

en dromen alvast
vooruit
over de laatste weken
altijd vrij
we zitten
er warm bij
en tot in
het nieuwe jaar
dan pas
zien we elkaar

12 (Eveline van Duyl – De geboorte van de filosofie)

22

25

26

28

23

27

20

21

24

20 (Emile van der Kruk – De Gastvrijheid)

maar
tot die tijd
zeggen we
gedag
tegen
ieder die binnenloopt
glimlachen
gidsen
en alleen
bij de beelden

21 (Thijs Kwakernaak - Voelers)

mag er worden
geaaid
gestreeld
gevoeld
voor wie minder zien
voor wie donker zien
en ook
voor wie
wel ziet
en even niet wil kijken
maar voelen

22 (Josje Thissen – Schoentje frivolité)

en tussendoor
gebeurt er wel
eens iets gek
gehaakt vallen
we om
stappen in de
klei
en verslikken
ons in
woorden

23 (Luut de Gelder – Onderstebomen)

en altijd weer door
na gelach
na gehuil
altijd weer
onderstebomen
we houden
elkaar in
beweging

24 (Petra Boshart – First people)

met twee stuurvrouwen
aan boord
van koper
zijn we
geaard

25 (Gerrit Offringa – Le peau d'Icare)

en zweven er
klanken
door de
muren
die ons
doen
laten
trillen

26 (George Belzer – Residentie van het matriarchaat)

en wij vrouwen
van moeder
op dochter
reilen
en zeilen
over de
galerij
zeggen gedag
sluiten af
alles veilig

27 (Thijs Kwakernaak - Rebelroots)

want wij kijken
om
naar de ander
zeker nu
in deze
tijd

28 (George Belzer - Hemdje)

en
oja
voor we het
vergeten
laat uw jas
even
achter
alstublieft

Paar in steen

Kan dus een steen spreken; ja, als we wisten waarvan.

Toen we nog geen steen waren, alleen nog een vraag,
maar zo vanzelfsprekend dat ze niet werd gesteld,

zoals een steen niet spreekt, als een verstrooide hand
haar streelt, en haar vergeet, terwijl hij nog streelt.

En als we geen steen meer zijn, alleen een herinnering,
maar al zo vanzelfsprekend dat elk spoor is gewist,

zoals de regen niet spreekt die haar huid aanvrat,
de zon die haar verdorde, de wind die haar verwoei.

Maar nu we dit zijn, een paar dat zichzelf omarmt in
steen, dit gebaar zo vanzelfsprekend als alleen

een steen spreekt, maar waarvan dus, van onze angst,
van ons verlangen, om een te zijn, uiteen te vallen.

Rutger Kopland

Verzamelde gedichten, Uitgeverij Van Oorschot

Benoît Luyckx | Colonne Duo, 1993, Belgisch hardsteen, 90 cm

Tekenwedstrijd: Oproep voor kleine kunstenaars

De beeldencollectie van Het Depot omvat een scala aan materialen, vormen, texturen en onderwerpen en is daarmee inspirerend voor jong en oud. Het is prachtig om te zien hoe kinderen onze collectie ontdekken, met hun schoolklas of bij een regulier bezoek. Dat onze beelden aangeraakt mogen worden maakt dat nog extra leuk, zeker voor de allerkleinsten.

Hoe kan je meedoen?

Hierbij doen we dan ook een oproep aan deze allerjongste artiesten: **begin 2026 houden we een ware tekenwedstrijd voor kinderen in Het Depot.** Een mooie gelegenheid om met uw kind, kleinkind, buurmeisje, neefje of ander kind een bezoek aan Het Depot te brengen!

Wat kan je maken?

Maak een tekening van, of geïnspireerd door, één van de kunstwerken in onze beeldengalerij of onze tuinen. Er mag getekend, geschilderd, geknipt en geplakt worden; als het eindresultaat maar in een lijst aan de muur te hangen is. Alleen kinderen kunnen deelnemen aan de tekenwedstrijd.

De winnaar van de tekenwedstrijd krijgt een plek in onze beeldengalerij én een t-shirt met daarop het winnende werk cadeau. Ook zal de winnende tekening in het volgende nummer van Fragment gepubliceerd worden.

Wanneer kan je het inleveren?

De kunstwerken kunnen tussen **1 februari en 1 april** ingeleverd worden bij de balie in de hal van Het Depot. De winnaar krijgt in april bericht.

Concert: Palette!

Vrijdag 22 mei 2026 | 20.15 uur

Noëlle Drost, sopraan

Maurice Lammerts van Bueren, piano

Sopraan Noëlle Drost en pianist Maurice Lammerts van Bueren duiken in de wereld van de beeldende kunst. Laat je meevoeren naar het rijk der kleuren! Ruik de verf, hoor het krassen van het schildersmes, proef de terpentijn, droom weg bij de aquarellen. En ga verder dan de kwasten, pak beitel en hamer en vorm de steen naar jouw beeld!

Programma

Een programma waarin kleuren centraal staan, waarin schilderijen van Watteau getransformeerd worden in noten en woorden, en waarin sculpturen van Henry Moore, Alberto Giacometti en Pablo Picasso tot leven komen.

Op het programma staan onder andere 'Das Rot' van Wolfgang Rihm en door Jake Heggie op muziek gezette gedichten over sculpturen van Henry Moore en Pablo Picasso. Marc Chagall, Paul Klee, Joan Miro, Juan Gris, George Braque zijn vertegenwoordigd in getoonzette poëzie van Paul Eluard.

Maurice Lammerts van Bueren (piano) behaalde zijn diploma Uitvoerend Musicus bij Jan Wijn aan het Conservatorium van Amsterdam. Voordat hij zich grotendeels richtte op

het werken met zangers, was hij vooral actief als kamermusicus. Als solist heeft Maurice Lammerts van Bueren een grote voorliefde voor het werk van componisten uit de Romantiek en het Impressionisme, zoals Chopin en Debussy. Als coach-pianist is hij verbonden aan de zangafdeling van het Koninklijk Conservatorium te Den Haag. Aan hetzelfde instituut is hij ook docent en coördinator van de nieuwe Masterspecialisatie Lied, die uniek is in Nederland.

De Nederlandse sopraan Noëlle Drost (1999) is een klassiek zangeres met een opvallende muzikale persoonlijkheid en een warme, expressieve stem. Noëlle studeerde in juni 2023 af met een 10 en onderscheiding voor 'being an exquisite exceptional artist on all aspects, illuminating herself and

everyone around her'. Op dit moment ontwikkelt ze zich tot een veelgevraagd solist voor lied, opera en oratorium in binnen- en buitenland. Ze won diverse prijzen, waaronder bij het Prinses Christina Concours en de International Student Liedduo Competition en won het Young Artist Platform van het Internationaal Liedfestival in Zeist.

Kaarten à € 22,50 zijn te verkrijgen via de website van Het Depot. Daar kunt u ook zien of er nog plaatsen beschikbaar zijn. Vóór het concert is restaurant Linnaeus geopend voor diner. Reserveren noodzakelijk, tel. 0317-467736

Noëlle Drost, foto Wouter le Duc

Maurice Lammerts van Bueren, foto Mel Boas

Van cakebeslag tot chocoladekrullen: mijn reis in de patisserie

De liefde voor patisserie begon in het hart van haar ouderlijk huis: de keuken van haar moeder. We vroegen Annelies Dollekamp – patissier en één van de drie vaste koks in ons restaurant Linnaeus – waartoe die liefde haar heeft geleid.

MARA LINDENBERGH

“De geur van versgebakken appelgebak en koekjes, het ritueel van samen met mijn broer de kom met cakebeslag uitlikken; het zijn herinneringen die een gevoel van warmte en huiselijkheid oproepen. Die geur, die sfeer, dat samen zijn: daar ligt de oorsprong van mijn liefde voor bakken.”

“Toch heb ik niet altijd in de patisserie gewerkt. Mijn achtergrond ligt in het boekontwerp, vooral van kook- en reisboeken. Een wereld waarin ik in het vormgeven van typografie en beeld een verhaal wil vertellen. Patisserie is voor mij, net als het vormgeven van een boek, een creatief proces. Een manier om verschillende ingrediënten, structuren en technieken te combineren, maar dan tot een verrassend smaakverhaal.”

De kunst van het bakken

“Bakken is een ambacht. Het vraagt een zekere precisie en organisatie. Sommige technieken zijn best uitdagend. Denk aan bladerdeeg, waarbij je deeg en koude boter op een specifieke manier vouwt om die kenmerkende luchtige laagjes te krijgen. Of soezen, die kunnen inzakken door een

onverwachte temperatuurwisseling. En macarons, ook zo’n delicaat koekje. Meng je het beslag te lang, dan roer je de lucht eruit en komen ze niet mooi omhoog.”

“Wat mensen het lekkerst vinden, dat verschilt natuurlijk. Zelf hou ik van klassiekers: lemon meringue, hazelnootschuimgebak, tarte tatin. Tijdloze smaken die niet veel opsmuk nodig hebben. Soms speel ik met de vorm of probeer ik een twist, ik blijf tenslotte een ontwerper.”

Tips voor thuisbakkers

“Bakken is een soort alchemie. Er kan van alles misgaan: verkeerde temperatuur, een fout in de hoeveelheden, te lang of te kort bakken. Als je me vraagt om een advies zou ik zeggen: werk georganiseerd en begin met een goed recept van een betrouwbare bron. Lees het aandachtig door, zet alles klaar en volg het stap voor stap. Freestylen kan altijd nog, als je de basis onder de knie hebt.”

Vegan bakken

“Vegan patisserie vraagt om een andere benadering. Je vervangt eieren, boter en melk door plantaardige alter-

natieven die dezelfde functie moeten vervullen. Een aanrader voor vegan bakkers is het boek Het nieuwe bakken van Philip Khoury. Het is niet alleen inhoudelijk sterk en compleet, maar ook prachtig en helder vormgegeven; een feest voor alle zintuigen.”

Goede leermeesters

“Als volwaardig patissier heb je in ieder geval een hoop ervaring. Zelf werk ik nog niet zo lang professioneel in de patisserie, maar ik denk te kunnen volstaan met liefde voor smaak, leergerigheid en een flinke dosis creativiteit. Daarnaast heb ik twee hele goede leermeesters naast me in de keuken van restaurant Linnaeus. Chef en souschef Peter en Michel helpen mij met hun ervaring en techniekkennis. Er is ruimte voor experiment en om ideeën uit te proberen. We vullen elkaar goed aan en combineren elkaars kwaliteiten voor een mooi en smaakvol resultaat.”

“Ik kijk ernaar uit om samen met Peter en Michel verder te experimenteren. Bijvoorbeeld met smaken en technieken uit andere culturen. Want ik wil mezelf én anderen blijven verrassen. En ik ben nog lang niet uitgeleerd.”

Recept

Sinaasappeltaart

(glutenvrij)

Ingrediënten

- 2 sinaasappels
- 6 eieren
- 250 g suiker
- 250 g amandelmeel
- 1 tl bakpoeder (7 g)
- 2 el oranjebloesemwater
- ½ tl vanille extract (optioneel)
- snufje zout

ook nodig: springvorm van 24 cm

Bereiden

- Verwarm de oven voor tot 180°C.
- Was de sinaasappels en kook ze in hun geheel 1½ - 2 uur tot ze zacht zijn.
- Snijd de sinaasappels door midden, verwijder de pitten en pureer ze met schil en al in een blender of magimix en laat afkoelen.
- Bekleed een ronde springvorm van 24 cm doorsnede met bakpapier en vet in.
- Klop met een mixer de eieren met de suiker tot een lichte schuimige massa.
- Spatel amandelmeel, bakpoeder, oranjebloesemwater,

vanille-extract en een snufje zout erdoor en meng goed.

- Meng tenslotte de sinaasappelpuree door het beslag en giet in de bakvorm. Klop de springvorm een paar keer op het aantrecht om eventuele luchtballen te verwijderen.
- Bak de cake in 50-60 min op 180°C.
- De taart kleurt van buiten donkerbruin en van binnen goudgeel.
- Maak af met wat dotjes roomkaas, gemengd met een kneep citroensap en poedersuiker en garneer met wat sliertjes sinaasappelzeste.

Beeldengalerij Het Depot

Stichting Het Depot

Het Depot biedt beeldhouwers een opstap of een steuntje in de rug zodat ze zich verder kunnen ontplooien. Omdat het ons om mensen gaat, richten we ons op sculpturen van torsen en fragmenten van het menselijk lichaam. Het Depot staat open voor iedereen: van museum- en galeriepubliek tot gezinnen, kinderen, studenten, mensen met een beperking of mensen die niet zo gemakkelijk of niet zo vaak naar kunst kunnen of komen kijken. Iedereen is welkom en daarom is de toegang gratis. Verder mogen vrijwel alle beelden aangeraakt worden en zijn alle gebouwen rolstoeltoegankelijk.

Het Depot is van mensen voor mensen. Het biedt binnen een museale omgeving, op meerdere locaties, wisselende tentoonstellingen over hedendaagse beeldhouwkunst. Het geheel ligt binnen de arboreta De Dreijen en Hinkeloord. Volop natuur, volop fascinerende architectuur en ons restaurant Linnaeus met volop groentespecialiteiten.

Activiteiten

- Stichting Het Depot ontwikkelt onder meer de volgende activiteiten:
- Tentoonstellingen van hedendaagse beeldhouwkunst van torsen en fragmenten van het menselijk lichaam
 - Permanente tentoonstellingen van het werk van Eja Siepman van den Berg en Emile van der Kruk
 - Rondleidingen
 - Concerten en andere activiteiten rondom beeldhouwkunst en het menselijk lichaam
 - Educatieve programma's over beeldhouwkunst en natuur voor schoolklassen
 - Aankopen van werk van en geven van opdrachten aan hedendaagse beeldhouwers
 - Uitgeven van monografieën van en verstrekken van beurzen aan beeldhouwers
 - Uitgeven van het tijdschrift Fragment

Locaties

Beeldengalerij Het Depot is gevestigd op drie locaties, met elkaar verbonden door Arboretum De Dreijen en Arboretum Hinkeloord. Deze arboreta horen bij Het Depot.

Beeldengalerij Het Depot

Arboretumlaan 4, 6703 BD Wageningen

- Uitgebreide vaste collectie
- Wisselende tentoonstellingen
- Tentoonstelling over de arboreta
- Concerten en andere activiteiten
- Winkel
- Restaurant Linnaeus

Villa Hinkeloord

Generaal Foulkesweg 64, 6703 BV Wageningen

- Permanente tentoonstelling van het werk van Eja Siepman van den Berg
- Wisselende solotentoonstellingen

Gebouw De Peppel

Arboretumlaan 4, 6703 BD Wageningen

- Permanente tentoonstelling met het werk van Emile van der Kruk
- Educatiecentrum voor beeldhouwkunst en natuur. Alleen geopend voor scholen, na overleg

Contact

T 0031 (0)317 467 720

E beeldengalerij@hetdepot.nl

Openingstijden Beeldengalerij Het Depot

Open:

- Van donderdag tot en met zondag, van 11.00 tot 17.00 uur.
- en op eerste en tweede paasdag, Hemelvaartsdag en op eerste en tweede pinksterdag.

Gesloten:

- op Koningsdag, op 5 mei en een aantal dagen rond de kerst (zie www.hetdepot.nl).

Openingstijden en ingangen arboreta

Dagelijks geopend van 10.00 tot 17.00 uur.

- Arboretum De Dreijen (ingangen aan de Arboretumlaan 4 en tegenover Villa Hinkeloord)
- Arboretum Hinkeloord (ingang bij Villa Hinkeloord)

Rondleidingen en groepsbezoeken

Reguliere rondleidingen Beeldengalerij Het Depot (1 uur)

op donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag om 11.30 en 14.30 uur. Maximale groepsgrootte 15 personen, € 7,50 p.p.

Slow art rondleiding (1,5 uur)

Elke laatste donderdag van de maand om 14.30 uur. Maximale groepsgrootte 10 personen (minimaal 3 personen), € 10,00 p.p.

Interactieve rondleiding in gebouw De Peppel (2,5 uur)

Elke eerste donderdag van de maand om 14.00 uur. Voor 3 tot 8 personen, € 15,00 p.p.

Rondleiding Arboretum De Dreijen (1,5 uur)

Op donderdag in de even weken van het jaar van 13.30 - 15.00 uur. Maximaal 15 personen, € 7,50 p.p.

Rondleidingen voor blinden, slechtzienden, rolstoelgebruikers en mensen met lichte dementie zijn in groepjes van maximaal vier personen mogelijk op donderdag en vrijdag om 11.30 uur. Per persoon is een begeleider en/of assistentiehond toegestaan. Deelname aan de rondleiding is voor begeleiders gratis. Individueel aanmelden voor een rondleiding is ook mogelijk.

Reserveren voor een rondleiding of een groepsbezoek is noodzakelijk en kan via de website of per e-mail (zie www.hetdepot.nl).

Huisregels

Jassen en tassen kunt u kwijt in onze garderobe of in een kluisje.

Niet toegestaan:

- Honden of andere huisdieren, met uitzondering van assistentiehonden, in de vestigingen van Het Depot en in de arboreta
- Roken in alle vestigingen van Het Depot
- Bellen met mobiele telefoon
- Nuttigen van zelf meegebrachte consumpties
- Fotograferen voor commercieel gebruik

Fragment

Fragment is ons tweemaandelijkse magazine. Wanneer u het actuele nummer van Fragment (€ 9,95) koopt en uw contactgegevens doorgeeft, krijgt u toekomstige nummers gratis toegezonden. Dat kan bij uw bezoek en via onze website.

Winkel & uitgaven van Het Depot

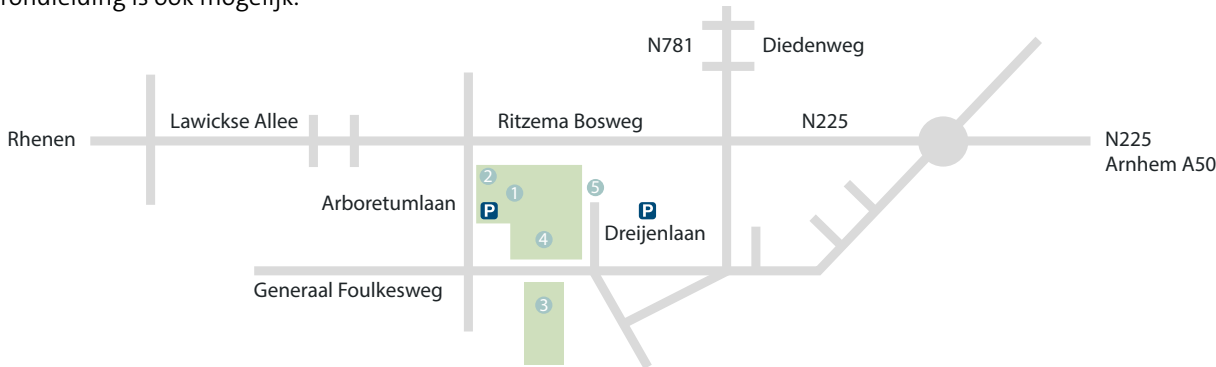
In Fragment ziet u bij sommige artikelen een afbeelding van een catalogus, een monografie of een andere uitgave van Beeldengalerij Het Depot. U kunt deze kopen in onze winkel zo lang de voorraad strekt. Als u een uitgave per post wilt ontvangen, kunt u deze via onze website bestellen of een e-mail sturen naar winkel@hetdepot.nl.

Restaurant Linnaeus

Ons restaurant Linnaeus heeft een eerlijke keuken in een heerlijke omgeving. We koken vegetarisch en veganistisch met lokale seizoenen producten. Openingstijden en informatie over reserveringen vindt u op onze website onder de knop 'Restaurant'.

- 1 **P** Beeldengalerij Het Depot / Parkeerplaats hoofdingang Arboretumlaan 4
- 2 Het Depot locatie Gebouw De Peppel Arboretumlaan 4
- 3 Het Depot locatie Villa Hinkeloord Generaal Foulkesweg 64
- 4 Arboretum De Dreijen Ingangen Arboretumlaan 4 en tegenover Villa Hinkeloord
- 5 **P** Parkeerplaats Dreijenlaan

Stichting Utopa

De Stichting Utopa ontleent haar naam aan de Topa-Groep. Een groep ondernemingen die werkzaam is op het gebied van transportverpakken, met accenten op handel, productie, technologie, onderzoek en nascholing. De stichting werd in 1988 opgericht en bezit vanaf dat jaar alle aandelen van de Topa-Groep. De inkomsten van de stichting bestaan onder andere uit de dividenden die de stichting op dit aandelenbezit ontvangt. Hoezeer de Stichting Utopa en de Topa-Groep door de eigendomsverhouding ook met elkaar zijn verbonden, de commerciële zeggenschap over de Topa-Groep berust niet bij de stichting. De samenhang tussen de Stichting Utopa en de Topa-Groep is als bij een munt: twee zijden die elkaar niet zien maar toch bij elkaar horen. Twee verschillende gezichten die samen een eenheid vormen.

Een visie

De belangrijkste beweegreden van de toenmalige eigenaar van de Topa-Groep, Loek Dijkman, om zijn bezit in de Stichting Utopa onder te brengen was zijn visie dat de onderneming een rol in haar omgeving vervult die verder gaat dan het verschaffen van werk en het maken van winst. De gedachte hierbij is dat de onderneming haar “overwinst” niet aan aandeelhouders uitkeert maar aan haar omgeving waaraan zij haar bestaansrecht ontleent. De winst wordt aangewend voor het algemeen nut (ANBI).

De geschiedenis herhaalt zich

De constructie om het vermogen van een onderneming in een stichting onder te brengen en ook het idee dat er aan ten grondslag ligt, is niet nieuw. Al in 1889 richtte Ernst Abbe in Duitsland in Jena de Carl Zeiss Stiftung op. Voor Abbe gold zijn persoonlijke overtuiging dat “ondernemingseigen-

dom aan strengere ethische maatstaven dient te voldoen en als openbaar goed wordt behandeld, voor zover dat uitgaat boven de maatstaf van een passend loon voor werk”. In ons eigen land bestonden rond 1900 utopische bewegingen rond Frederik van Eeden en Nescio. Bij de Van Leer-Groep, eveneens een verpakkingsbedrijf, werd in 1972 het ondernemingsvermogen ten behoeve van ideële doeleinden in een stichting ondergebracht.

Statutaire doelstelling

De statutaire doelstelling van de Stichting Utopa is: Het actualiseren en stimuleren van creatieve talenten van mensen, daar waar de aanleg van enkelingen, om welke reden dan ook, geen kans krijgt. Onze samenleving legt zwaar de nadruk op bepaalde waarden, maar plaatst daardoor andere in de schaduw. De stichting stelt zich ten doel een bijdrage te leveren aan het compenseren van deze onevenwichtigheden. Omdat de waarden die de samenleving benadrukt aan periodieke veranderingen onderhevig zijn, actualiseert de stichting haar aandachtsgebieden voortdurend. De geschiedenis leert dat bij het nemen van beslissingen economische argumenten vaak de doorslag geven. Achteraf blijkt dat die argumenten soms eenzijdig, discutabel of zelfs onjuist zijn. De stichting wil met de haar ter beschikking staande middelen deze eenzijdige waardenbeoordeling enigszins compenseren en als katalysator fungeren in een beoogd veranderingsproces. Tegelijkertijd wil de stichting de betrekkelijkheid van ons tegenwoordige bestel benadrukken zonder direct een beter (utopisch) alternatief voorhanden te hebben.

Een utopie

De naam van de Stichting Utopa past

wonderwel binnen de Topa-Groep. Deze naam roept natuurlijk ook associaties op met Utopia, het in 1516 door Thomas More gepubliceerde boek waarin hij een volmaakt gelukkige staat beschreef. Een utopie..... Na Thomas More volgden er nog vele utopisten, ook in Nederland. Ondanks de verschillen van inhoud hadden alle utopieën door de eeuwen heen betrekking op de relatie van de mens tot zijn omgeving, op de verhouding van mens tot mens, van de mens tot de natuur en van de mens tot zijn werk. In het perspectief van deze verhoudingen is de Stichting Utopa werkzaam waarbij het historisch besef steeds een terugkerend element is. Binnen verschillende aandachtsgebieden kiest de stichting voortdurend segmenten die extra aandacht en ondersteuning behoeven. Waar mogelijk ondersteunt de stichting educatieve activiteiten die een verband hebben met de geselecteerde aandachtsgebieden.

Stichting Utopa, Leiden
www.utopa.nl

Kenniscentrum Psychologie en Economisch Gedrag, Leiden
www.kcpeg.nl

Beeldengalerij Het Depot, Wageningen
www.hetdepot.nl

Orgelpark, Amsterdam
www.orgelpark.nl

Utopa-Weeshuis, Leiden
www.utopa-weeshuis.nl

Leidse Salon, Leiden
www.leidse salon.nl

Vrouwenrechtswinkel Leiden, Leiden
www.vrwleiden.nl

Colofon

Fragment | tijdschrift van Beeldengalerij Het Depot

Nummer 28 | voorjaar 2026

Fragment verschijnt tweemaal per jaar, in augustus (over de evenementen in Het Depot in najaar en winter, dus van augustus tot en met februari) en in februari (voorjaar en zomer, dus van februari tot en met augustus). Fragment brengt achtergrondinformatie bij de tentoonstellingen, evenementen en andere activiteiten die in Het Depot plaatsvinden.

Vormgeving

Stichting Utopa

Druk

EasyPrint, Nieuw-Vennep

Eindredactie en tekstcorrectie

Stichting Utopa

Fotografie/afbeeldingen

Sifra Kock binnenzijde omslag voor en achter, pag. 5, 6, 79, 84, 94, Illustratie Martien van den Hoek pag. 10-41, John Stoel 4, 76, 79, 80, 82, Eveline van Duyl eigen archief pag. 5, 7, 64-67, Winand Stut pag. 7, 9, overige fotografie archief Beeldengalerij Het Depot. De redactie heeft geprobeerd van alle afbeeldingen de rechthebbenden te achterhalen. Niet in alle gevallen is dat gelukt. Wie kan aantonen recht te hebben op een of meer afbeeldingen in dit nummer zonder door de redactie te zijn benaderd, wordt verzocht zich bij de redactie te melden.

Uitgever

Stichting Het Depot
Arboretumlaan 4
6703 BD Wageningen

ISSN

1875-1679

